…бриин 11. № … ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

…(8122) | 1956 оной сентябриин 12, среда | Сэн 20 мүнгэн

…барова, Г. К… …ьтбригада… …уулжа… …й номернууд… …лай… …гэгшэд «Че… …евай фото.

Ажалшад тушаа — анхарал оролдолго

[…]дэлмэришэдэй болон албахаагшадай бодото салингые, […]нигуудай олзо доходые […]адань ехэ болгохо, ажалай […]эндэ зохихо һайн гурим […] болгохо, өөһэдынгөө ажалай үрэ дүнгүүдээр хүдэлмэриһэй урмашалгые дээшэлүүлхэ […]аа партиин Центральна Комитедэй, СССР-эй Правительствын зохёоһон хэмжээ-ябуулгануудые КПСС-эй XX съезд […]үһэн һайшаагаад, ажалшадай байдалые саашадань һайжаруулха хэмжээнүүдые абахыень партиин Центральна Комитедтэ даалгаһан […].

Партиин XX съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, съездһээ хойшо үнгэрһэн богонихон […]ор соо ажалшадай байдалые һайжаруулхын түлөө манай Парти, Правительство хэдэн шухала тогтоолнуудые […].

Субботын, һайндэрэй урда […] үдэрнүүдтэ хүдэлмэриин […] хоёр часаар богони болгогдоо. Нарайлха эхэнэрнүүдэй […]ралта ехэ болгогдоо. Предприятинуудта хүдэлдэг эдир […]эй ажалай үдэр энэ оной […]иин 1-һээ хоёр часаар хоргогдоо. Ниитын эдеэ хоолой предприятинуудай хүдэлмэри һайжаруулха хэмжээ-ябуулга […] тухай тогтоол абтаа. Гү[…]эй пенси тухай Хуули СССР-эй Верховно Соведэй […]адахи сессеэр баталагдаа. […]дэ ба дунда һургуулинуудта һураһанай түлөө түлбэри […]ша оной сентябриин 1-һээ […]юулагдаа. Ажалшан зоной […]ал хүсэлтэй. бүримүһэн […]алдадаг эдэ хэмжээ-ябуулгануудые советскэ ороной хүн […]эн нэгэн һаналаар һайшаа[…]д, Коммунистическэ пар[…], Советскэ Правительствын […]э ёһоной энхэрэг халуун [анх]арал оролдолгодо харюу […]гон, хүдэлжэ байһан газар[…] ажалай шэнэ амжалта туй[…]ын, шэнэ табанжэлэй түрүү[…] жэлэй даалгабарииe бол[…]һоо урид дүүргэхын түлөө [шар]майн оролдоно.

Партиин түүхэтэ съездын [ёһо]он сэсэн мэргэн һургаал [за]баринууд манай ороной [олон] түмэн ажалша зоной зүрэ[хэн]дэхэлдэ үзэгдөөгүй ехэ эрэ[мэг] зориг бадаруулжа, ажалай [гай]хамшагта шэнэ баатаршал[г]а тэдэнии зоригжуулаа. [һ]айн шанартай шэнэ продукци [һа]ра бүхэндэ ехээр үгэжэ бай[һан] тухай мэдээсэл завод, фаб[ри]кануудай цехүүдһээ, үндэр [н] ургаса хуряажа, алтан [ш]рал таряа, һү, нооһо, га[хай]тай арьбинтай мяха гүрэн[д]э элбэгээр тушаажа байһан [ту]хай мэдээсэл колхоз, совхо[з]удай хадала: тарялаанһаа, гүүртэ, фермэнүүдһээ орожол байна.

— Жиирэй советскэ хүнүүд тухай Парти, Правительствымнай анхаралаа ехээр табижа байһании мүнөөдэр газетэдэ хэблэгдэһэн «Бага түлөөһэ абадаг хүдэлмэришэд ба албахаагшадай салин хүлһые нэмээхэ тухай» тогтоол гэршэлэн харуулна гэжэ, — Улан-Удын «Труд» гэжэ олзоборилгын артелиин хүдэлмэришэн нүхэр Чернецкая хөөрэнэ.— һайн даа, Парти, Правительстводаа баяр хүргэнэм! Салин хүлһэмнай нэмэжэ, байдалнай бүри һайжарха. Бидэ, хүдэлмэришэд, бүри һайнаар лэ ажаллахабди!

Советскэ гүрэнэй бүхы политикань, бүхы ажал ябуулгынь дээдэ зорилгонь хадаа хүн зонойнгоо ажабайдалые бүхы талаарнь һайжаруулха, арад зондоо энхэ амгалан ажабайдал хангаха хэрэг болоно. Энээниень манай арад олон жэлэйнгээ дүршэл дээрэһээ ойлгонхой. Тиимэһээ түрэл партиингаа, арадай засагай гаргаһан тогтоол заабариие хэлбэришэгүйгөөр дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, абаһан уялгаяа, хэлэһэн үгэеэ дүүргэхын түлөө унаһан малгайгаа абангүйгөөр тэмсэдэг һайн һайхан заншалтай болонхойбди.

Манай республикын колхознигууд болон совхозой хүдэлмэрилэгшэд гүрэндэ нooһо тушааха уялгаяа үлүүлэн дүүргээ. Нёдондонойхиһоо һураггүй ехэ һүн һаагдаа. Гүрэндэ орооһо тушааха түсэбөө түрүүшын колхозууд дүүргэжэ байна. Түнхэнэй МТС-эй харьяата колхозууд гүрэндэ таряа тушааха түсэбөө дүүргээд, түсэбһөө гадуур тушаажа байна. Улан-Удэ городой болон республикымнай олонхи предприятинууд найман һарынгаа түсэб дүүргээ.

Зүгөөр, хүн зоной материальна болон культурна эрилтэнүүдые хангаха хэрэгтэ үшөөл ехэхэн дутагдалнууд республикадамнай бии байһаар. Гэр байра удаанаар баригдана. Ниитын эдеэ хоолой болон культурно-ажаһуудалай олон предприятинууд үшөөл мууса хүдэлһөөр. Эдэ дутагдалнууд тушаа партимнай сэхэ заагаад, тэдэниие усадхаха хэмжээнүүдые абажа байна.

Ашата партиингаа анхарал оролдолгодо харюу болгон, ажалай бүтээсые улам дээшэлүүлжэ, шэнэ, түрүү юумэ ажал хүдэлмэридөө зоримгойгоор нэбтэрүүлжэ, зургаадахи табанжэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэе!

[Сов]етскэ-индонезийскэ хэлсээнүүд тухай

[Сен]тябриин 10-да Кремль соо со[ветскэ]-индонезийскэ хэлсээнүүд бо[лоо]. Хэлсээнүүдтэ хабаадагшад: со[ветскэ] талаһаа—СССР-эй Верховно [Соведэ]й Президиумэй Түрүүлэгшэ [К. Е.] Ворошилов, СССР-эй Министр[нүүдэ]й Соведэй түрүүлэгшын нэгэ[дэхи] орлогшо А. И. Микоян, СССР-[эй Мин]истрнүүдэй Соведэй түрүүлэг[шын нэг]эдэхи орлогшо М. Г. Перву[хин, г]адаадын худалдаа наймаанай [минист]р И. Г. Кабанов, СССР-эй […]н хэрэгүүдэй министрын нэ[гэдэхи] орлогшо А. А. Громыко, [СССР-]эй гадаадын хэрэгүүдэй ми[нистрын] орлогшо Н. Т. Федоренко, [эконо]мическа холбоо барисаанай хэ[рэгүүд]ые эрхилхэ Главна управле[ниин] начальник К. И. Коваль, [СССР]-һээ Индонезидэ байдаг онсо [ба бү]рин эрхэтэ посол Д. А. Жуков [болон] бусад тушаалта хүнүүд байлсаба; индонезийскэ талаһаа — Индонезиин Республикын президент Сукарно, Индонезиин Республикын гадаадын хэрэгүүдэй министр Р. Абдулгани, СССР-тэ Индонезиин Республикаһаа байдаг онсо ба бүрин эрхэтэ посол Л. Палар болон бусад тушаалта хүнүүд байлсаа.

СССР-тэ Индонезиин Республикын президент Сукарнын эбтэ ёһоор айлшалан ерэһэнтэй дашарамдан хоёр оронуудай хоорондохи холбоо харилсаанай асуудалнууд эб найрамдалай, бэе бэеэ ойлголсолгын оршон байдалда болоһон хөөрэлдөөнэй үедэ хаража үзэгдэһэн байгаа. Тэрэшэлэн мүнөө үеын уласхоорондын байдалай хоёр талануудые һонирхуулжа байһан зарим асуудалнууд хэлсэгдэһэн байна. Хэлсээнүүдые сентябриин 11-дэ дүүргэхэ гэжэ хоёр талануд зүбшэбэ.

[КП]СС-эй ЦК-да Германиин компартиин делегацитай уулзалга болоо

[Герм]анадай компартиин VIII съезд[тэ ошо]хо замдаа Москвада ороһон [Герма]ниин компартиин делегацитай [КПСС]-эй ЦК-да сентябриин 10-да [уулза]лгаан болоо.

[КП]СС-эй ЦК-гэй секретарь нүхэр [М. А.] Суслов, КПСС-эй ЦК-гэй гэ[шүүн] нүхэр Б. Н. Пономарев, Германиин компартиин Центральна Правлениин нэгэдэхи секретарь нүхэр Макс Рейман болон КПГ-эй ЦП-гэй гэшүүн нүхэр Франц Херцнер гэгшэд хөөрэлдөөндэ хабаадаһан байна.

Хоёр партинуудай түлөөлэгшэнэрэй хоорондохи хөөрэлдөөн бэе бэеэ ойлголсолгын, ахадүүгэй хани барисаанай ёһоор үнгэрһэн байна.

Түнхэнэй МТС-эй харьяата колхозууд гүрэндэ таряа тушааха түсэбөө дүүргэбэ

һаяын үдэрнүүдтэ аймагай колхозууд таряа хуряалга, сэбэрлэлгэ, хатаалга ба гүрэндэ тушаалгын хүдэлмэриие эршэмтэйгээр, түхэреэн сүүдхэдэ эмхидхэбэ. Тэрэнэйнгээ ашаар үдэртөө 3 мянган центнер таряа бэлэдхэлэй пунктда тушааха арга олоо.

Уржадэр, сентябриин 10-най үдэр, Түнхэнэй МТС-эй харьяата колхозууд гүрэндэ таряа тушааха түсэбөө сүм дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 8 мянга гаран пүүд таряа тушааба.

Мүнөө үедэ аймагай ажалшад гүрэндөө 150 мянган пүүд таряа түсэбһөө гадуур тушааха гэһэн уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө шармайн оролдожо байнхай.

Таряа тушаалгын түрүүшүүлһээ—Түнхэнэй аймагай колхознигууд болон механизаторнуудһаа жэшээ абагты!

22740 пүүд таряа гүрэндөө түсэбһөө гадуур тушаахабди

Орооһото культурануудаймнай тарилга 1674 гектар юм. Түнхэнэй МТС-эй механизаторнуудтай хамта үндэр ургасын түлөө тэмсэжэ, манай колхознигууд жэл бүри муу бэшэ ургаса хуряана. Хэрбээ 1954 ондо гектар бүхэнһөө дунда зэргээр 9,5 центнер таряа абаһан байгаа һаа, 1955 ондо—10,5 центнер, энэ жэлдэ 13,2 центнер абтахаар хараалагдана. Тиихэдэ сэбэр пар дээрэ таригдаһан культурануудай ургаса бүришье дээшэ, 22—25 центнер болоно.

Ургуулһан үндэр баян ургасаяа саг болзортонь, гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа абахын тула тэмсэжэ, зарим тэды амжалта туйлагдаа. Манай колхоз сентябриин 7-до 2500 гаран центнер һайн шанартай орооһо бэлэдхэлэй пунктда тушаажа, гүрэнтэеэ түсэбэй ёһоор тоособо. Мүнөө түсэбһөө гадуур таряа тушаалга үргэлжэлһөөр.

Хайшан гэжэ иимэ амжалта туйлагдааб гэхэдэ, нэн түрүүн амяарлан хуряалгые мүнөө жэл үргэнөөр хэрэглэнэбди. Амяарлан хуряалгые орооһоной эдеэшэнтэжэ байхада, августын 14-һөө эхилээ һэмди. Түрүүшээр зарим колхознигууд, механизаторнууд энэ аргын һайнда этигэхэгүй гэхэ гү, али, сэхыень хэлэхэдэ, амяарлан хуряалга хэхэ хэрэггүй гэһэн үгэ гаргаһан байгаа. Тиигэбэшье, колхозой правлени, партийна эхин организаци энэ хэрэгһээ сухарингүй, тэрэнээ хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө ехэхэн ойлгууламжын ба эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулһан байна. Колхознигууд, механизаторнуудые поли дээрэ суглуулжа, амяарлан хуряалгые харуулһан байгаабди.

Амяарлан хуряалгада 3 лафетнэ жатка табигдаа һэн. Түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилжэ, машинистнууд, комбайнернууд А. Попов, С. Демин гэгшэд нормоёо үлүүлэн дүүргэжэ, 15—20 гектар хүрэтэр үдэртөө хадаһан байха юм. Хадаһанай удаа 5—6 хоногой үнгэрхэдэ валпуудаа суглуулаа. Энэ хүдэлмэридэ дүй дүршэл ехэтэй комбайнернууд Н. Бутаков, П. Чернегов гэгшэд табигдаһан байгаа.

Иигэжэ амяарлан хуряалгые ябуулжа, колхознай сентябриин 1 болотор, 200-гаад гектар хадажа хуряагаад, мянгаад шахуу центнер орооһо гүрэндөө тушаагаа. Тиихэдэ ток дээрэмнай үшөө 3 мянгаад центнер орооһон байжа, гүрэнтэеэ болзорһоо урид тоосохо арга боломжо манда олгогдоо.

Хэрбээ зарим колхозууд шэнги комбайнаар сэхэ хуряалгые хүлеэгээд байгаа һаа, бидэнэр мүнөөшье болотор гүрэнтэеэ тоосожо шадахагүй һэмди. Сагай уларилай хэды таагүй, хура бороотой байбашье манай колхоз гүрэндэ орооһо тушаалгаяа нэгэшье үдэр хойшолуулангүйгөөр, харин зарим үдэрнүүдтэ 250—300 центнер хүрэтэр тушаанабди.

Гүрэндэ таряа тушаалгые түргэдхэхэ хэрэгтэ колхозой ток дээрэ орооһо сэбэрлэхэ, хатааха хүдэлмэри зүбөөр эмхидхэхэ тон шухала байна. Тиимэһээ энэ хүдэлмэри колхоздомнай түхэреэн сүүдхэ соо ябуулагдана. Эндэ колхозой партийна организаци ехэхэн үүсхэл оролдолго гаргана. Партийна организациин секретарь нүхэр Ащенков агитаторнуудай ажалда туһалдаг, ток дээрэ үдэр бүри «Дайшалхы хуудаһа», «Молни» гаргадаг юм. «Дайшалхы хуудаһануудта» халаанай хүдэлмэриин дүнгүүд бэшэгдэдэг, дутуу дундануд шүүмжэлэгдэдэг байна.

Туйлаһан амжалтаараа урмашаһан манай колхозой гэшүүд гүрэндөө түсэбһөө гадуур 3790 центнер орооһо тушааха гэһэн уялгаяа дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байнхай.

С. Шафиров, Түнхэнэй аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

Полинууд ба сабшалан дээрэһээ

Хориин аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлдэг комбайнер Очир Хусаев 8 гектар нормын орондо 15—18 гектар хуряажа, гурбан үдэр соо 50 гектар хуряажа, 400 центнер таряа сохибо. Таряа хуряалгада туһалхаяа Улан-Удэһээ ерэһэн нүхэд Зоя Левых, В. Разгильдеева, Степанида Рымарева, Клавдия Лейфер гэгшэд нүхэр Хусаевай агрегадта хүдэлхэдөө нормоёо 200 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

Мүн энэ колхоздо «С-4» комбайнай комбайнераар Ким Доржиев, Р. Долгоров гэгшэд хүдэлжэ, үдэр бүри 170 центнер таряа сохино.

Х. Рыгзенова.

Ториин аймагай «Улаан Бургалтай» колхоздо үбһэ хуряалгын хүдэлмэри урда жэлнүүдэйхидэ орходоо нилээдгүй һайнаар ябажа байна. 4-дэхи комплексно бригадын нэгэдэхи звено (звеное даагша нүхэр Ж. Бадмаев) социалистическэ мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлнэ. Звеногой морин косилкашад Аюша Цыденов, Бала Дашижапов, Доржо Цыденов гэгшэд нормоёо үлүүлэн дүүргэнэ. Мүн 2-дохи звеногойхид оролдосотойгоор ажаллана.

Иигэжэ тус комплексно бригада ойрын хэдэн үдэрэй туршада 600 гаран центнер һайн шанартай үбһэ бэлэдхээ.

С. Банзаракцаев.

АРАД ЗОН ТУХАЙ АГУУЕХЭ АНХАРАЛ

Ажабайдалнай улам һайжарна

Үсэгэлдэр «Бага түлөөһэ абадаг хүдэлмэришэд болон албахаагшадай салин хүлһые нэмээхэ тухай» СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, КПСС-эй Центральна Комитедэй, Профессиональна Союзуудай Бүхэсоюзна Центральна Соведэй тогтоолтой газетэ абамсаараа, «Труд» гэжэ олзоборилгын артелиин партийна организациин агитаторнууд энэ тогтоолые хүдэлмэришэдтэ тайлбарилжа үгөө.

Энэ артельдэ 300 түхэригһөө доошо салин һарадаа абадаг харуулшад, цехүүдые арилгадаг хүнүүд баһал бии.

—Ажалша зоной ажабайдал һайжаруулха тухай Советскэ Правительствын, манай партиин гаргажа байһан анхарал оролдолго ходоодоо үзэжэ байнабди. Партиин XX съездын һүүлээр амаралтын урдахи ба һайндэрэй урдахи үдэрнүүдтэ хүдэлмэриин үдэр богони болгогдоо, дунда ба дээдэ һургуулида һураһанай түлөө түлбэри болюулагдаа. Пенси тухай Хуули гаргагдаа. Мүнөө баһа нэгэ шэнэ тогтоол—«Бага түлөөһэ абадаг хүдэлмэришэд болон албахаагшадай салин хүлһые нэмээхэ тухай» гэһэн тогтоол абтаба ха юм. Ехэл һайн даа. Салингымнай нэмээһэнэй түлөө баяр хүргэнэм! — гэжэ нүхэр Васильева хэлэбэ.

Цехүүдые арилгагшад нүхэд А. Чернецкая, Е. Капустьянова, Г. Зайцева ба бусад энэ тогтоолые ехээр һайшаагаад, даалгагдаһан ажалдаа бүри һайнаар хандахабди гэжэ мэдүүлбэ.

Н. Николаева.

Ажал хэрэгтээ бүхы хүсэеэ үгэхэбди

Улан-Удын гурбадахи номерой дунда һургуулида арба шахуу бага салин абадаг хүдэлмэрилэгшэд ажалладаг юм. Тэдэнэр «Бага түлөөһэ абадаг хүдэлмэришэд болон албахаагшадай салин хүлһые нэмээхэ тухай» парти, правительствын шэнэ тогтоолые ехэ баяртайгаар угтаа.

Үсэгэлдэр нүхэд Махаева, Деревцова, пенсионерка Ефимова болон бусадтай хөөрэлдөө үнгэргэһэн байнабди.

—Һара бүхэндэ 80—100 түхэриг нэмэжэ абаха гээшэ манда ехэ туһа нэмэри болохо. Пенси тухай шэнэ Хуулиин ёһоор пенсимни нэмэгдэхэ. Ажабайдалнай һайжаржал байна даа, гэжэ пенсионерка нүхэр Татьяна Ефимова хэлэбэ.

Газетэ уншажа, шэнэ тогтоолтой танилсаһанай удаа, классуудаа сэбэр байлгажа, үхибүүдэй һурахада таатай услови байгуулхын түлөө шадалаараа оролдохобди гэжэ хэлсэбэ.

И. Флейшер.

Улам һайнаар хүдэлмэрилхэбди

Бага түлөөһэ абадаг хүдэлмэришэд, албахаагшадай ажана байдалые саашадань улам һайжаруулха зорилгоор салин хүлһыень нэмээхэ тухайда СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, КПСС-эй ЦК-гэй, ВЦСПС-эй гаргаһан тогтоолые республикымнай ажалшад ехэ һайшаалтайгаар угтаба.

Манай парти, правительствын зүгһөө хүн зондоо ходо анхарал табижа байдагые энэ тогтоол үшөө дахин гэршэлнэ.

— Энээнэй урда һарада оройдоо 210 түхэриг салин абадаг байгаа һаа, тус тогтоолой ёһоор 300 түхэриг абадаг болохоб. Мүн 370 түхэригһөө доошо салин хүлһэ абадаг хүнүүд олзын налог, ганса бэе ба бага бүлэтэй хүнүүдэй түлэдэг налогһоо сүлөөлэгдэхэ болоно. Тиимэһээ урданайхиһаа 100-гаад түхэриг үлүү мүнгэ абадаг болохоб. Энэ минии бүлэдэ нилээд тэдхэмжэ болохо,—гэжэ «Бурмонкоопсоюзай» бэшэгүүдые зөөгшэ Любовь Пантилеевна Рандина хөөрэнэ. Мүн энэ зургаандахи бага түлөөһэтэй тушаалда хүдэлмэрилдэг Анна Ивановна Уланова, Василий Иванович Леонов болон бусад парти, правительствын анхаралда харюу болгон улам һайнаар хүдэлмэрилхэбди гэжэ мэдүүлбэ.

Д. Колмаков.

Президент Сукарнын СССР-тэ ерээд байһан тухайнь

Индонезиин президент Сукарно болон тэрэниие үдэшэжэ ябаһан хүнүүд Сочидо хоёр үдэр соо байгаа. Хүндэтэ айлшан курортын энэ городтой, мүн ажалшадай аргалалга ба амаралта эмхидхэлгэтэй танилсаа.

Сентябриин 9-дэ президент Сукарно болон тэрээнтэй хамта ябалсагшад Хара далайн эрьеһээ мордобо.

Мордохынгоо урда тээ президент Сукарнын Сочидо байхадань Индонезиин делегациие үнэн зүрхэнһөө хани ёһоор угтаһанайнь түлөө халуун баясхалан хүргөө.

— Танай городто байхадамнай манда ехэл таатай байба. Эндэ үшөөл байха дурамнай хүрэнэ, теэд Чехословаки, Австри, Югослави ошохо ёһотой юмди. Зүбшөөрөө һаатнай, Хитад ошохо замдаа танай хүндэтэ заншалые һамбаашалан энэ һайхан городтотнай ерэжэ дахин амархаб,—гэжэ Сукарно хэлэбэ.

Үглөөнэй 10 сагта президент Сукарно самолёдто һуугаад, Сталинград ерэбэ.

Городой зоной үмэнэһөө айлшадые городской Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ А. В. Дынкин амаршалаа.

Аэродром дээрэ президент Сукарно харюугай үгэ хэлэбэ. Эрхэ сүлөөдэ, бэеэ даанхай байдалда дуратай, мүн тэрэшэлэн фашизмда угаа ехээр зэбүүрхэдэг Индонезиин арад танай городой нэрые, Сталинградай нэрые һайн мэдэдэг,—гэжэ Сукарно мэдүүлээ.

Һүүлээрнь айлшад Сталинградай гол мүрэнэй вокзалда ерэжэ, «Александр Полежаев» гэһэн пароход дээрэ һуугаад, суднаар ябадаг Волго-Донской канал тээшэ ошобо. Тэдэниие Сталинградай зон халуунаар амаршалаа.

Айлшадай Москва мордохын урда тээхэнэ А. В. Дынкин тэдэниие амаршалаа, шэнэ байдал зохёоходоо саашадаа амжалта туйлахыень, хүгжэн мандахыень Индонезиин арадуудта хүсөө.

Президент Сукарно харюугай үгэ хэлээ.

Индонезиин республикын президент Сукарно тэрэниие үдэшэлсэһэн хүнүүдтэй хамта Советскэ Союзаар ябаад, сентябриин 9-дэ Москва бусажа ерээ.

Индонезиин болон Советскэ Союзай гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэһэн Центральна аэродром дээрэ Индонезиин президент Сукарные, мүн тэрээнтэй хамта ябалсагшадые А. И. Микоян, М. Г. Первухин, Советскэ Союзай маршал В. Д. Соколовский болон бусад албан тушаалта хүнүүд угтаа.

Үдэшэлэн Индонезиин республикын президент Сукарно болон тэрээнтэй хамта ябалсаһан хүнүүд ССР Союзай Гүрэнэй Академическа ехэ театрта ошожо, Р. Глиэрэй «Медный всадник» гэһэн зүжэг хараа.

К. Е. Ворошилов, А. И. Микоян, М. Г. Первухин, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо Ш. Р. Рашидов, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь А. Ф. Горкин ба бусад тушаалта хүнүүд тэрэ зүжэгые айлшадтай хамта хараалсаа.

(ТАСС)

Ленинскэ шангуудта хүртэмөөр хүдэлмэринүүдые тушаан абаха тухай

Наукын болон техникын талаар Ленинскэ шангуудые олгохо Комитет Ленинскэ шангуудта хүртэмөөр хүдэлмэринүүдые тушаан абажа захалаа.

Коммунистическэ байгуулалтын зорилгонуудые шиидхэлгэдэ, советскэ обществын культурые саашадань хүгжөөлгэдэ, наука болон техникэдэ горьтой ехэ шэнэ юумэ хэһэн эгээн гайхамшагта һайн хүдэлмэринүүд хаража үзэгдэхөөр тушаан абтаха гэбэл:

а) Физикын, механикын, математикын, техникын, барилгын, архитектурын, транспортын, химиин болон химическэ технологиин, геологиин, географиин, биологиин, медицинын, ургамалай ажахын, малажалай, философиин, экономикын, эрхын, түүхын, археологиин, филологиин болон сэрэгэй науканyудай талаар **научна хүдэлмэринүүд;**

б) **архитектурна болон техническэ барилганууд;**

в) **уралан зохёолгонууд, машинануудай конструкцинууд, шэнэ материалнууд болон** доро дурсагдаһан һалбаринуудай талаар **үйлэдбэриин арга методүүдые һайжаруулганууд:** машина бүтээлгын, прибор бүтээлгын, металлургиин, ашагта малтамалнуудые бэдэрэлгын ба малтан абалгын, химиин болон химическэ технологиин, медицинын, энергетикын, электроникын, автоматикын, барилгын, архитектурын, транспортын, хэлхеэ холбооной, хүдөө ажахын, хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин талаар.

Ленинскэ шангуудта хүртэмөөр хүдэлмэринүүдые олониитын уридшалан үргэнөөр зүбшэн хэлсэхын тулада научна хүдэлмэринүүд хэблэлдэ тунхаглагдаһанайнгаа һүүлээр шангуудта хүртэхын түлөө табигдаха, тиихэдэ уралан зохёолгонууд, машинануудай конструкцинууд, шэнэ материалнууд, үйлэдбэриин аргануудые һайжаруулганууд арадай ажахыда нэбтэрүүлэгдэһэнэйнгээ һүүлээр табигдаха байна.

Наукын болон техникын талаар Ленинскэ шангуудта хүртэмөөр хүдэлмэринүүдые науканyудай академинүүдэй президиумүүд, научна болон инженерно-техническэ обществонууд, научно-шэнжэлэлгын институдууд, дээдэ һургуулинууд, ВЦСПС-эй президиум, СССР-эй болон союзна республиканyудай министерствонүүдэй коллегинүүд, предприятинууд, архитекторнүүдэй союзай правлени, журналнуудай редколлегинүүд, хэблэлнүүд, олониитын организацинууд, наукын болон техникын ажал-ябуулагшад зууршалан табиха байна.

Ленинскэ шангуудта хүртэмөөр гэжэ зууршалан табигдаһан хүдэлмэринүүдые наукын болон техникын талаар Ленинскэ шангуудые олгохо Комитет бүхэли жэлэй турша соо тушаан абажа байха. 1957 оной Ленинскэ шангуудта хүртэмөөр 1956 ондо хэгдэһэн бүхы хүдэлмэринүүд олониитын, Комитедэй экспертнүүдэй зүгһөө уридшалан үргэнөөр харагдажа үзэгдэхынь тула 1956 оной декабриин 1 хүрэтэр тус Комитедтэ ороо һаа, абтаха байна. Комитедтэ 1956 оной декабриин 1-нэй хойто тээ абтаһан хүдэлмэринүүд 1958 оной Ленинскэ шангуудые абаха кандидадуудые зүбшэн хэлсэхэдэ хаража үзэгдэхэ байна.

Ленинскэ шангуудта хүртэмөөр научна хүдэлмэринүүд типографска аргаар дүрбэн экземпляраар хэблэгдэнхэйгээр табигдаха.

Уралан зохёолгонууд, архитектурна болон барилгын байшангууд, машинануудай конструкцинууд, шэнэ материалнууд, үйлэдбэриин хүдэлмэринүүдэй арга методүүдые һайжаруулганууд тухай бэшэгдэһэн зүйлнүүд тэрэшэлэн дүрбэн экземпляраар хэблэдэг машинка дээрэ хэблэгдээд, тушаагдаха.

Зурагууд, схемэнүүд, архитектурна барилгануудай зурагууд, фотографинууд гэхэ мэтэ зүйлнүүд нэгэ экземпляраар табигдаха.

Нюуса хүдэлмэринүүд болон тэрээндэ хабаатай бүхы документнүүд нэгэ экземпляраар табигдаха.

Ленинскэ шангуудые олгохо тухай бүхы дурадхалнууд иимэ адресаар эльгээгдэхэ ёһотой: г. Москва, Центр, ул. Жданова, 11. — Комитет по Ленинским премиям в области науки и техники при Совете Министров СССР.

…САНО… …35-14. …№ 5092.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Эмхидхэлэй хүдэлмэриие эрхимээр табиха

★

Н. ФЕДОРОВ, партиин Кударын айкомой секретарь

★ ★

Ажахын жэлэй һүүлэй һара гаранхай. Тиимэһээ аймагай партийна организаци һү, мяха нэмэжэ абаха, ургаса хуряалга, гүрэндэ таряа тушаалгые амжалтатайгаар дүүргэхэ, ниитын малда үбһэ тэжээл элбэг ехээр бэлэдхэхэ асуудалнуудта колхознигуудай, механизаторнуудай, бүхы ажалшадай гол анхарал хандуулна.

Энэ хадаа утаа ехэ, харюусалгатай зорилго мүн. Энээниие бодото дээрэнь бэелүүлхын тулада эмхидхэлэй хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха, зоной зориг бадаруулма, ажабайдалтай нягта холбоотой политическэ хүдэлмэреэ улам һайжаруулха шухала.

Ороохо таряа, һү, тоһо, малай тэжээл ехээр бэлэдхэжэ абаха бүхы арга боломжонуудаа хүсэд хэрэглэхын түлөө аймагай партийна организаци ехэ юумэ хэжэ байнхай.

Сибириин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй хандалгада харюу болгон аймагай колхознигууд, механизаторнууд ургаса хуряалгаяа богонихон болзор соо түгэсхэжэ, гүрэндэ таряа тушааха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэхэ уялга абаһан юм.

Манай колхозууд арга боломжонуудаа хаража үзөөд, гүрэндөө 11200 центнер һү, 6 центнер нооһо түсэбһөө гадуур тушааха гэжэ шиидэһэн байна. Тэрэшэлэн 3 мянган центнер хартаабха, мянган центнер овощ түсэбһөө гадуур тушаагдаха юм. Колхозуудай абаһан уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлхэдэнь эдэбхитэйгээр хабаадахын тула аймагай партийна организаци аймагай бүхы ажалшадые элсүүлнэ.

Ставрополиинхидай жэшээгээр, аймагаймнай колхозууд таряагаа амяарлан хуряаха арга методые түрүүшынхеэ үргэнөөр хэрэглэбэ.

Гэхэ зуура, энээнэй шухала удхашанартайе ойлгоогүй, түрүү арга дэмжэхэеэ түбэгшөөһэн хүнүүдшье бии байшоо. Тиигэһэн хүнүүдтэ ойлгуулха, тэрэ алдууе заһаха хэмжээ партиин айком саг дары абаһан байна. Таряагаа амяарлан хуряажа эхилһэн «Путь Октября» колхоздо аймагай бүхы колхозуудай түрүүлэгшэнэрые, бригадирнуудые суглуулан, тусхай семинар хэжэ лафетнэ жаткаар таряа хадалгые, самоходно комбайнаар суглуулжа абалгые харуулаа һэмди.

Энэ аргын аша туһые агитаторнууднай арад зондо ойлгуулһан, тусхай лекцинүүд болон элидхэлнүүд уншагдаһан байха юм.

Тус аргын тон һайниие мүнөө хүн бүхэн ойлгоо. Ждановай нэрэмжэтэ колхозой үбгэд полидо ерэжэ, шэнэ аргаар таряа хуряалгые хараад ехэтэ һайшаажа, таряанайнгаа бүхы талмайе иимэ аргаар хуряаха гэлсээ.

Ехэ-Кударын МТС-эй комбайнер Иннокентий Жарников таряа хадахадаа машинын хүсые бүрин хэрэглэхэ талаар бусадта һайн жэшээ харуулна: лафетнэ жаткаар сүүдхэ соо 40 гектарһаа дээшэ таряа хадана. Мүнөө Молотовой нэрэмжэтэ колхозой 520 шахуу гектар таряае хадаад байна.

Лафетнэ жаткаар, виндроуэрээр амяарлан хуряадаг, хадагдаһан таряае комбайнаар суглуулдаг хэдэн түрүү комбайнернуудые, трактористнуудые нэрлэе. Эрхим машинистнууд Доржизапов, Андреев, Дампилов, Улаханов, Кожевников, Сундупов, Унагаев болон бусад үдэр бүри 25—30 гектар хүрэтэр таряа хадана. Партийна организацимнай механизаторнуудай дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр эмхидхээ. Хуряалгын түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилээд, амжалта туйлаһан машинистнууд, комбайнернуудта партиин айком баясхалан хүргэнэ.

Таряа амяарлан хуряаха арга метод шадамараар хэрэглэһэн түрүүшүүлэй дүй дүршэлые үргэнөөр дэлгэрүүлхын тула тусхай хуудаһанууд хэблэгдэжэ, бригада бүхэндэ тараагдана

Лафетнэ жаткын машинистнуудые Иннокентий Жарниковтай уулзуулжа, солото комбайнерай дүй дүршэлтэй танилсуулаабди. Нүхэр Жарниковай ажаллажа байһан, Молотовой нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ тиимэ уулзалга хэгдээ. Механизаторнууд ажал хүдэлмэри тухайдаа хөөрэлдэжэ, хоорондоо мүрысэхэ гэжэ шиидэһэн байна.

Ехэ-Кударын МТС-эй директор нүхэр Жарниковта үнэтэ бэлэг үгөө. Эрхим механизаторнуудай фотозураг буулгагдажа абтаа. Нүхэр Жарников саашадаа улам һайнаар ажаллахаб, лафетнэ жаткаар үшөө 400 гектар таряа хадахаб гэжэ үгэеэ үгэбэ. Мүн бусадшье механизаторнууд бүтээсэеэ бүри дээшэлүүлхээр найдуулаа. Нүхэр Емельянов самоходно комбайнаар үдэр бүри 30 гектарай таряае суглуулжа, зохихо уялга абанхай.

Таряа хуряагшадай, тэжээл бэлэдхэгшэдэй дунда политическэ хүдэлмэри һайнаар табилгадань парторганизацинуудта туһалха зорилгоор, партиин айком хэдэн эмхидхэлшэдые колхозуудта эльгээгээ.

Арад зоной дунда эмхидхэлэй-политическэ хүдэлмэри ябуулһанай аша үрэнь харагдажа эхилээ. Мүнөө аймаг доторнай 1500 гектар таряалан амяарлан хуряагдаад байна. Шэнэ арга метод хэрэглэһэнэй ашаар, 1500 гектар дээрэһээ 3 мянган центнер тухай таряан гээлтэ хоролтогүйгөөр абтаһан, 4 мянга шахуу ажалта үдэр алмагдаһан байна.

Тиигэжэ энэ аргаар 2700 гектар хуряахаар түсэблэһэн аад, мүнөө 6 мянган гектар энэ аргаар хадаха гэжэ шиидээбди.

***

Ажахын хойшолуулагдашагүй шухала хэрэгүүдэй дундаһаа мал ажалда мүнөө онсо анхарал хандуулагдаха зэргэтэй. Партийна эхин организацинууд, партиин айком малшадай дунда ябуулдаг хүдэлмэреэ һайжаруулха оролдолго гаргажа байна. Мал адуулагшадай, һаалишадай зүблөөнүүд үнгэргэгдэнэ. Эдэмнай ёһо дүүргэхын тэдысэ бэшэ, харин үнэн зүрхэнһөө хөөрэлдэжэ, түрүү аргануудаа абалсаха, дутуу дундануудаа усадхаха хэрэгтэ зорюулагдана. Нэгэ иимэ зүблөөндэ суглараһан һаалишадта үнэтэ 200 бэлэг барюулагдаа. Колхоз бүхэн һара бүри Малшадай үдэр үнгэргэнэ. Һаалишадай социалистическэ мүрысөөн улам үргэн, үрэ ехэтэй боложо байнхай.

Энэ талаар Молотовой нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин хүдэлмэринь һайшаалтай. Эндэхи коммунистнууд һаалишан, мал адуулагша бүхэниие мүрысөөндэ хабаадуулха гэжэ оролдоно. Парторганизаци, правлени һаалишан бүхэнэй ажал хэрэтые һайн мэдэжэ байдаг, түрүүшүүлые магтадаг, дутагдалнуудаа усадхахадань туһалдаг байна. Фермэ дээрэнь «Дайшалхы хуудаһанууд», «Молни» бэшэжэ гаргагдана, һаалишадай хүдэлмэриин дүн үдэр бүри соносхогдоно. Мүн харуулан ойлгуулха агитаци үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Тэрэнэй удхань тодорхой болоо. Лозунгнууд, плакадуудта ямар гүүртэ, хэды шэнээн һү, ямар болзор соо тушааха ёһотойб гэхэ мэтээр харуулагдана.

Иимэ хүдэлмэри ябуулһанай ашаар олохон түрүү малшад шалгаран гаранхай. Полкановска фермын олонхи һаалишад мүнөө үнеэн бүриһөө 1300—1500 литр һү һаагаад байна. Энэ колхоз ажахын энэ жэлэй 10 һарын туршада үнеэн бүриһөө дунда жэшээгээр 1100 литр һү һааһан гэхэ гү, али нёдондоной энэ үеынхитэй жэшэбэл үнеэн бүриһөө 400 литр һүн ехээр һаагдаһан байха юм.

Үшөө нэгэ иимэ жэшээ харуулая. Ждановай нэрэмжэтэ колхозой парторганизаци малшадай дунда ябуулдаг эмхидхэлэй хүдэлмэри һайжаруулаа, тиин тэндэхи һаалишад үнеэдэйнгээ харууһалга, эдеэлүүлгые гуримшуулаа. Энээнэй ашаар һү. һаалгань нилээд нэмээ. Үнгэрэгшэ 10 һарын туршада үнеэн бүриһөө һү һаалгые нёдондонойхиһоо 400 литрээр дээшэлүүлээ. Колхозой солото һаалишан Дари Цынгунова үнеэн бүриһөө 2496 литр һү һаанхай.

Малшадай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайжаруулагдажа, «Путь Октября», Ленинэй, Сталинай, Маленковой нэрэмжэтэ колхозуудта һү һаалгаар бага бэшэ амжалта туйлагдаа.

Һаалишадай дунда дэлгэрһэн мүрысөөнэй дүнгүүдые партиин айком 10 хоног бүхэндэ алгадгүй согсолон радиогоор соносходог болоо. Малай фермэ, отара дээгүүр радио хамтаараа шагналга эмхидхэгдэнэ.

Радио шагнаһанай һүүлээр колхоз бүхэндэ үйлэдбэриин ойро зуурын суглаа зарлажа, ээлжээтэ зорилгонуудаа хараалдаг болонхой.

Партиин айком түрүү һаалишадые амаршалдаг, гээгдэжэ ябагшадта тусхай бэшэг эльгээдэг байна. Малшад абаһан бэшэгээ зүбшэн хэлсэжэ, дутагдалнуудаа элирүүлдэг. Гээгдэжэ байһан фермын хүдэлмэрилэгшэд түрүү һаалишадтай уулзажа, дүй дүршэлтэйнь танилсана.

Амжалта туйлаһан малшадта шан үгэдэг ябадал заншал болонхой. Зарим колхозууд 20—25 жэл ажаллаһан түрүү һаалишадай ойн һайндэр үнгэргэдэг, түрэһэн үдэрыень тэмдэглэдэг байна. Энэнь тон һайшаалтай.

Партиин айком түрүүшүүлэй дүй дүршэлые улам үргэнөөр дэлгэрүүлхэ зорилгоор, типографида хэблэгдэһэн бюллетень һара бүри гаргана.

Малажал дээрэ хүдэлмэрилжэ байдаг коммунистнуудай үүргэ ба харюусалгые дээшэлүүлхэ зорилгоор һаяшаг тэдэнэй зүблөөн зарлагдаа. Ждановай нэрэмжэтэ колхозой коммунистнуудай ажалдаа амжалта туйлаһан ушарһаань, аймагай бүхы коммунистнуудай зүблөөн тэндэ болоо. Фермые даагша коммунист нүхэр Будаев малшадайнгаа ажал хүдэлмэри тухайда хөөрэжэ үгөө. Мүн бусадшье коммунистнууд һанамжа, дурадхалнуудаа хэлээ. Иимэ зүблөөе бэлэдхэл һайнтайгаар үнгэргэбэл, ашатай туһатай байха гэжэ коммунистнууд хэлэбэд.

Аймаг доторнай үнеэн бүриһөө һү һаажа абалга нёдондо жэлэй энэ үеынхиһөө 600 литрээр нэмэһэн байна. 10 һара соо үнеэн бүриин 1000 литрһээ 2000 литр хүрэтэр һү һааһан 50 гаран һаалишад манайда бии. Тэдэнэй тоодо һаалишад Цынгунова, Игумнова, Шиханова, Банзаракцаева, Аносова, Климова болон бусад ороно.

Иигэжэ һү һаалгаяа нилээд нэмээһэнэй ашаар аймагай колхозууд гүрэндэ һү тушааха жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргээ. Түсэбһөө гадуур 11200 центнер һү тушаахын түлөө мүрысөөн мүнөө улам үргэдэжэ байһаар.

Партийна организацимнай ниитын малда үбһэ тэжээл элбэг ехээр бэлэдхэхэ, үнеэн бүридэ 6 тонно силос дараха зорилго колхознигуудай, механизаторнуудай үмэнэ табяад, энэнээ дүүргүүлхын түлөө тэмсэжэ байнхай. Манай аймагай колхозууд мүнөө 10 мянга гаран тонно силос дараад байна.

Тиигэбэшье, манай хүдэлмэридэ дутуу дунданууд, шиидхэгдээгүй асуудалнууд олон. Эдэ дутагдалнуудаа дары усадхахын тула аймагай партийна организаци тодорхой хэмжээнүүдые абаха уялгатай.

Партийна хронико

Партиин Пригороднэ райкомой бюро һаяхан боложо, мяха-консервын комбинадай үйлэдбэридэ түрүү арга дүршэлэй ямараар дэлгэрүүлэгдэжэ байһан тухай асуудал хаража үзөө.

Комбинадай дирекци, парторганизаци энэ асуудалда анхаралаа тон багаар хандуулдаг байба.

Иимэ шухала хэрэгые шууд һайжаруулха, түрүүшүүлэй арга дүршэлые ойлгосотой тодоор бэшээд, стенддэ хадаха, харуулан ойлгуулха агитациие тодорхой болгохо гэжэ комбинадай дирекцидэ, парторганизацида, главна инженер нүхэр Матвеевтэ райкомой бюро заагаа.

***

Партиин Байкало-Кударын айкомой бюро Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой 2-дохи комплексно бригадын партгруппын ажал-ябуулга тухай асуудал зүбшэн хэлсээ.

Партгруппань колхознигуудай дунда социалистическэ мүрысөө һулаар эмхидхэдэг, тэрэнэй дүнгүүдые хаһа соонь гаргадаггүй байгаа. Тэндэхи коммунистнууд хаана һуралсаха байһанаа тодорхойлоодүй.

Эдэ дутагдалнуудые усадхахыень парторганизациин секретарь нүхэр Баженовтэ, группарторг нүхэр Темниковтэ, айкомой бюро зааһан байна.

***

Партиин Кабанскын айкомой бюро колхозуудта ургаса хуряалгын, тэжээл бэлэдхэлгын ябаса тухай асуудал зүбшэн хэлсээ.

Партийно-политическэ, эмхидхэлэй хүдэлмэриин һулаар табигдаһан дээрэһээ таряа хуряалга, тэжээл бэлэдхэлгэ колхозуудтамнай удааруулагдажа байна гэжэ тэмдэглэбэ. Илангаяа Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоздо хуряалта ехээр нобшоронхой. Парторганизациин секретарь нүхэр Чулков эмхидхэлэй хүдэлмэри һуладхаа гэжэ бюро зааба.

Ургаса хуряалгаяа түргэдхэхын тула зохихо хэмжээ абахыень парторганизацинуудһаа эригдэһэн байна.

Советскэ Союз дотор

Москва. Сентябриин 1. Столицын Москворецкэ районой 12-дохи интернат-һургуулида.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: столово соонь.

ТАСС-эй фотохронико.

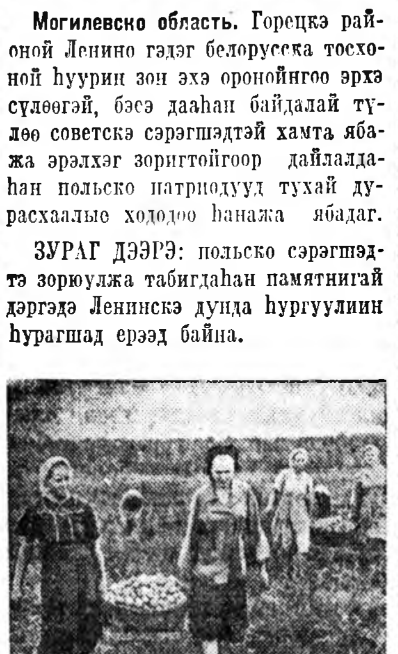
Казахска ССР. Акмолинска шэнэ газартахи ороохо таряанай «Свободный» совхозой хуряаха ёһотой таряанайнь талмай 26 мянган гектар болоно. Польско нүхэд ургасаяа хаһа саг соо, гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряаха хэрэгтэнь шэнэ газар ашаглагшадта туһална.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: поляк Станислав Станак совхозой түрүү комбайнер И. Р. Бут гэгшэдэ «Польско залуушуулай союзай» значок бэлэглөжэ байна.

Могилевско область. Горецкэ районой Ленино гэдэг белорусска тосхоной һуурин зон эхэ оронойнгоо эрхэ сүлөөгэй, бэсэ дааһан байдалай түлөө советскэ сэрэгшэдтэй хамта ябажа эрэлхэг зоригтойгоор дайлалдаһан польско патриодууд тухай дурасхаалые ходоол һанажа ябадаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: польско сэрэгшэдтэ зорюулжа табигдаһан памятнигай дэргэдэ Ленинскэ дунда һургуулиин һурагшад ерээд байна.

Алтайн хизаар. Энэ жэл Барнаул городой оршондо овощиин совхоз тогтоогдоо. Мүнөө совхозой поли дээрэ овощиин түрүүшын ургаса түлэг хуряагдажа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: гектар бүриһөө 25 центнер ургуулһан Екатерина Рубцовагай звено помидороо хуряажа байнад. Түрүүшээр звеньевая Екатерина Рубцова (зүүн гарһаа), хүдэлмэришэн Нина Твердохлеб.

ТАСС-эй фотохронико.

ТАСС-эй мэдээсэл

Научно-шэнжэлэлгын хүдэлмэриин программа бэелүүлэн, Советскэ Союз энэ оной сентябриин 2-то ба 10-да ядерна зэбсэгээ дахин туршажа үзөө.

Аюулгүй байхын тула энэ гээ, урдынхидаал адляар хү... һуудаг газарһаа тон холо, тэһэлжэ туршалга хээ.

ХЭБЛЭЛЭЙ ШЭНЖЭЛЭЛ

Малшад тухай анхарал

Малажалай хүдэлмэрилэгшэд зургаадахи табанжэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө арад түмэнэй шэн габьяата тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсан, һү, мяха, тоһо ба бусад продуктнуудые орон доторoo элбэг дэлбэг болгохын тула эсэшэ сусашагүйгөөр оролдоно бшуу. Малшадай энэ хүндэтэ ажалые бүхы талаарнь, тон зүбөөр харуулха гээшэ аймагай газетэ бүхэнэй хойшолуулагдашагүй шухала зорилго болоно.

«Красное знамя» газетэ (КПСС-эй Түнхэнэй айкомой ба ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй орган) энэ зорилгоёо муу бэшээр дүүргэнэ гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Иимэ тобшололоо хэдэ хэдэн баримта жэшээнүүдээр баталан харуулая.

«20 жэл соо һүнэй-товарна фермэ дээрэ» гэһэн гаршагтай статья газетын август һара соохи нэгэ номерто гаранхай.

«Һаалишан Бадма Холбоевагай амжалтанууд,—гэжэ тэндэнь хэлэгдэнэ,—бүхы аймаг доторoo мэдээжэ болонхой. Теэд мэдэгдэншьегүй яахаб даа! Энэмнай малажалай продуктнуудые элбэг ехээр үйлэдбэрилхэ зургаадахи табанжэлэй даалгабаринуудые дүүргэхын түлөө тэмсэдэг түрүү һаалишан ха юм. Ажахын энэ жэлэй 10 һарын туршада һаамхай үнеэн бүриһөө 1388 литр һү һаагаа».

Зүгөөр, Бадма Доржиевна Холбоевагай даажа байдаг үнеэд—нютагай үүлтэрэй, юрын лэ үнеэд юм. Иимэшье үнеэдһээ һү ехээр һаажа болохо байһые энэ түрүү һаалишанай дүй дүршэл баталан харуулна. Энээн тухайда тус статья дотор тон ойлгосотой, тодоор хэлэгдэнэ.

Малажал дээрэ хорёод жэлэй туршада хүдэлмэрилжэ, ехэ дадал дүршэлтэй болоһоншье һаа, энэ түрүү һаалишамнай:

«Зоотехническэ хүдэлмэрилэгшэдэй заабаринуудые ходо анхаралдаа абадаг, малажалай түрүүшүүлэй дүй дүршэлые шудалжа, ажалдаа нэбтэрүүлэн хэрэглэхын тула оролдодог» гэжэ автор бэшэнэ.

«Красное знамя» газетэ энэ һаалишанай ажалайнь эрхим дүй дүршэлтэй уншагшадаа танилсуулаад хизаарлангүй, харин түрүү малшадай ажал тухайда номер бүхэндөө шахуу толилно.

Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой түрүү һаалишан Евдокия Ащенковагай дүй дүршэл тухай һонирхолтойгоор тус газетэдэ һаяшаг бэшэгдэһэн юм.

Евдокия Ащенкова оройдоо гурбадахи жэлээ фермэ дээрэ ажаллажа байһан, залуухан һаалишан юм. Түрүүшынгээ жэлдэ үнеэн бүриһөө 713 литр, нёдондо жэл 1004 ли... жэлэй 10 һарын туршада—1... һү һаагаа. Октябриин 1... үнеэн бүриһөө 1500 литр һү... уялга абанхай.

Һаалишан Ащенковатай ... байдаг үнеэдынь бусад һа... дай, жэшээнь, А. Т. Стар... А. С. Томиловагай, Г. М. По... даадаг үнеэдһээ ямаршье ... юм.

«Үнеэдээ зүбөөр, һайнаар ... ушарһаа Е. Ащенкова бус... лишадһаа хоёр дахин ехэ ... на» гэжэ газетэ бэшэнэ.

Гадна, аймагай солото һа... Галина Сороковиковагай, ... Хорлу Жадагаевагай, Ека... Полубенцовагай, Дулма Ба... гай, мал адуулагшад Алексе... вой, Дамби Хармакшановай, ... сад түрүүшүүлэй дүршэл ту... нирхолтой материалнууд энэ ... үнгэрэгшэ, гурба һарын ном... та толилогдоһон байна. Эдэ... риалнуудай һайшаалтай тала... гэхэдэ, малшадай дүй дүршэ... шэмэ жэшээ баримтанууд д... тодорхойгоор харуулагдажа ... шадабари болгон нэбтэрүүл... рэгтэ мэдээжэ туһа хүргэ... элитэ.

Малшадай түрүү дүй дү... үргэнөөр харуулха зуураа, ... лай хүдэлмэрилэгшэдэй, һа... дай дунда социалистическэ ... сөөнэй хэр зэргээр дэлгэрүү... байһан тухайда ходо бэшэд... хозуудта һүнэй хэр ехээр һа... байһан тухай мэдээн табан ... бүри, һаалишадай мүрысөөн... гүүд һара бүри алдадгүйгөөр газетэдэ толилогдоно.

Гансал һайн талыень ха... хизаарладаггүй, мүн дута... дые элирхэйлэн шүүмжэлдэ... тын малажалда тэжээлэй ба... база байгуулха, малай үбэ... бэлэдхэхэ, адууһа малаа эр... байра байдалаар хангаха ... тэ асуудалнуудта саг үргэл... рал хандуулдаг байна.

Мүн малшадай культур... һуудалай эрилтэнүүд тухай... шэгдэһэн материалнууд э... тын хуудаһануудта хододоо ... дoдог байха юм.

«Малшадай ажаһуудал э... жаруулха, тэдэнэй дун... лагдадаг ниитэ-политическ... мэриие улам үргэдхэхэ ...» гэжэ «Малшадай эрилтэнүүд... харалтайгаар хандаха» гэһэ... бэшэг дотороо бэшэнэ.

Малажалай хүдэлмэрил... ажал хэрэгүүд тухайда «К... знамя» газетэдэл адляар бэш... га боломжо аймаг бүхэнэй ... бии байһаниинь элитэ.

„БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭНДЭ“ БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

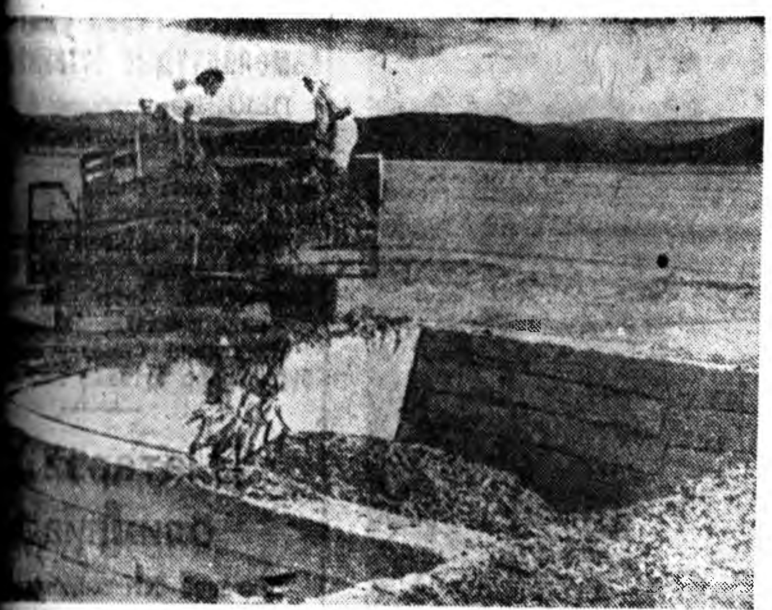
„Үшөө хэды болотор хүлеэгдэхэб“

Зэдын аймагай маслопром Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдтэ 1955 он соо уялгата ёһоор тушааһан һү ба тоһонойнь түлөө мүнөө хүрэтэр мүнгэ түлэнэгүй гэһэн бэшэг дээрэ дурсагдаһан гаршагтайгаар манай газетэдэ толилогдоһон байгаа.

Бурят-Монголой трестын маслопромой эрхилэгшын орлогшо нүхэр Дамбуевай мэдээсэһэнэй ёһо... шэг соо хэлэгдэһэн бари... шалгалтаар тодороо.

Һү ба тоһо тушааһан ко... гуудта үгтэхэ мүнгые Петро... кын тоһоной завод түлэһэн б...

Колхознигуудтай саг соон... соо хээгүй байһанайнь түл... лозаводой бухгалтер шанга... лэгдээ.

...аймагай Кировай нэрэмжэтэ колхоздо силос даралга эмхитэйгээр ябаҗа, ... үдэр бүри 80—100 тонно силос эрхим шанартайгаар дарагдана.
...Г ДЭЭРЭ: кукурузын ногоон ургасаар силос даралга.
З. Веснинагай фото.

Дээдэ-Илькын үбһэшэд

...Илькын сельсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ колхоз Заиграйн ... баяншье, хүгжэнгишье ... тоологдодог. Эндэ ма... шинанууд, үйлэдбэриин барил... олоор баригдана. Колхозни... ажана байдалтай болоо. ... бүри баян, колхознигуудаа ... байдалтай болгохын тулада ... правлени (түрүүлэгшэнь ..., парторганизациин сек... нүхэр Гребенников) бүхы ... гаргадаг юм.

...шихэ тэжээл элбэгээр бэл... колхозойхид мүнөө ... байна. Ургуулһан ногоо... соонь, шанар һайнтайгаар ... абаха гээшэ тон харюусал... ндхэхы удхашанартай хэрэг ... дань колхозой правлени, ... зации үбһэ хуряалгын ... хойшо үбһэшэдэй хүдэл... үбөөр эмхидхээд, тэдэнэй ... социалистическэ мүрысөө үр... эргүүлээ. Сентябриин 5... гээр колхоз хамтадаа 1068 ... йн үбһэ сабшажа, 7147 ... үбһэ бэлэдхэжэ абаа. Үбһэ ... түсэбөө артелиинхид һая... гээд, түсэбһөө гадуур үшөө ... абахаар оролдоно.

...онойхидо орходоо мүнөө ... сабшалангайнь ургаса ни... һайн байгаа. Юуб гэхэдэ, ... луговодууд Алексей Онис... Вриян Вставский, Ананий ..., Ким Афанасьев сабшалан ... улхын түлөө ехэ ажал хээ ... нэр сабшаландаа ехэ наг ... гарһан, хэдэн дахин уһал... а. Алексей Онискын даалаг ... сабшаланһаа нёдондо 900 ... үбһэн абтаһан һаа, мүнөө 1700 центнер абтаа. Мүн ну... ... ковой, Афанасьевай саб... урагаса нёдондонойхиһоо ... лин шахуу ехэ болоо. Луго... Вставский Баруун Оса гэжэ ... 40 га сабшалан даадаг. Нё... дэһээ оройдоо 17 центнер ... абтаһан һаа, мүнөө зун 300 ... абтаа. Иимэ жэшээнүүд энэ ... олон.

Һайнаар ургаһан ногоое бүхыдэнь хуряажа абаха шухала байгаа. Иимэһээ колхозой правлени үбһэ хуряалгада 150 гаран хүниие гаргаһан байна. Гадна, колхозой хоёр бригадада хүүгэдэй ясли эмхидхэгдэжэ, нарай үхибүүдтэй 30 гаран эхэнэр үбһэ хуряалгада хүдэлнэ.

8 морин косилка, 15 морин тармуур болон бусад техникэ үбһэ сабшана, хуряана. Тиихэдэ 4 морин сенокосилкань хоёр халаанай моридтой. Эдэ сенокосилкануудай машинистнууд үдэр бүри нормоёо үлүүлэн дүүргэнэ. Намагтай, һөөг бургааһатай газарай үбһэ гараар сабшагшад Афанаеий, Федор Зубакинтан, Лидия Шигина эршэмтэйгээр ажаллана.

Үбһэшэдэй 2 бригада хоорондоо мүрысөөтэй юм. Һаяхан гаргагдаһан дүнгүүдэй ёһоор, нүхэр Ермолаевай хүтэлбэрилдэг бригада түрүүлжэ ябана. Тус бригада түсэбөө дүүргэхэ дүтэлөө.

Колхоз мүнөө жэлдэ 1200 тонно силос дараха ёһотой. Энээнийе дүүргэхэ арга колхоздо хүсэд бии. 160 га газарта тариһан кукурузань һайнаар ургаа. Кукурузаһаа гадна, хээрын ногоогоор силос горьтойгоор дарагдана. Силос даралгадань колхоздо Ново-Брянска МТС-эй механизаторнууд, Хандагатайн леспромхозой модошод, Ташалан, Мухор-Тала гэжэ тосхонуудай ажалшад туһална. Хандагатайн леспромхозой 17 хүн саг үргэлжэ хүдэлнэ. Гадна, 60—70 модошод үдэр бүри воскресник хэхээ ерэдэг юм. Силос даралгада ябажа байһан хүнүүдэй ажалые колхозой парторганизациин секретарь нүхэр Гребенников шадамараар хүтэлбэрилнэ. Мүнөө колхоз 500 тонно силос дараад байна.

Иигэжэ тус колхоз таряа хуряалгын хажуугаар тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэрээ һуладханагүй. Ойрын үдэрнүүдтэ солоомо, мэхиинэ суглуулжа, сомогдохо юм.

Б. Егоров.

БАРГАЖАНАЙ АЙМАГТА

ГРАФИГҺАА ТҮРҮҮЛЭН

Баргажанай леспромхоз (директорынь нүхэр Хацкевич) модо бэлэдхэхэ түсэбөө графигаа уридшалан дүүргэнэ. Август һарын һүүлэй үдэрнүүдтэ модо бэлэдхэхэ жэлэй түсэб 75 процент гэхэ гү, али нэгэ һара 5 үдэр түрүүлжэ дүүргэгдэһэн байна. Гусихинска модо бэлэдхэлэй пункт леспромхоз соогоо түрүү һуури эзэлнэ. Энэ пункт жэлэйнгээ түсэбые 88 процент дүүргэнхэй.

ЗАГАҺА БАРИЛГЫН ТҮРҮҮ КОЛХОЗУУД

Аймагай загаһа барилгын түрүү колхозууд загаһа бариха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Чапаевай нэрэмжэтэ колхоз III-дахи кварталайнгаа түсэбые болзорһоонь холо урид 172 процент дүүргээд, түсэбһөө гадуур гүрэндэ 648 центнер омоли, һэльбэрүүһэ тушаагаа.

ПОЧТО ЗӨӨХЭ ШЭНЭ МАШИНАНУУД

Һаяхан хэлхеэ холбооной Бурят - Монголой управлени почто зөөхын тула тус аймагта 3 автомашина үгэһэн байна. Иигэжэ мүнөө аймаг дотор почто таһалгаряагүйгөөр зөөгдэдэг болоо. Мүн Баргажанай. Курумканай аймагуудай центр хүрэтэр почто зөөдэг машина үдэр бүри ябадаг болобо.

ЭДИР НАТУРАЛИСТНУУДАЙ СЛЁТ

Уринска дунда һургуулиин дэргэдэ август соо үнгэргэгдэһэн эдир натуралистнуудай республиканска слёдто 130 хүн хабаадалсаа. Тэдэнэй 112-ынь республикын һургуулинуудай эдир натуралистнууд байба. Тус слёт гурбан үдэрэй турша соо үргэлжэлөө. Слёдой үедэ эдир натуралистнууд өөрынгөө дүй дүршэлые халан абалсаһан, хүдэлмэри тухайгаа хөөрэлдэһэн байха юм.

УЛААН ТУГ БАРЮУЛАГДАБА

«Баргажанай үнэн» газетын типографи II-дохи кварталай дүнгүүдээр БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба Облпрофсоведэй дамжуулгын Улаан туг ба мүнгэн шанда хүртэһэн байгаа. Һаяхан Культурын министерствын түлөөлэгшэ типографиин коллективтэ Улаан туг ба мүнгэн шан барюулба.

ТҮРҮҮ ЗВЕНО

Усть-Баргажанай загаһанай комбинадай нүхэр Харнутовай хүтэлбэрилдэг загаһа барилгын звеногойхид амжалтатайгаар хүдэлмэрилнэ. Энээнэй ашаар тэдэнэр августын 25-да загаһа бариха жэлэйнгээ түсэбые 112 процент дүүргэһэн байна.

Д. Гыргенов.

Хонишодой ажал тухай

Кяхтын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой хонишон Бутыд Гармаевада ерэһэн бэшэгүүдһээ

Хүндэтэ нүхэр ГАРМАЕВА!

Би хонишоноор хүдэлмэрилнэб. Тиимэһээ хонишодой дүй дүршэл тухай республикын түрүү хонишодтой абалсажа байһан бэшэгүүдытнай «Бурят-Монголой үнэн» газетын хуудаһанууд дээрэһээ уншажа ехэтэ һонирхобоб.

Хонидые үбэл хурьгалуулха тухай асуудал тон зүбөөр табинат. Энэ гээшэ хонин һүрэгые амжалтатайгаар хүгжөөхэ шухала арга нүхэсэл болоно.

Арбан хоёр жэл соо хонишоноор хүдэлжэ ябанаб. Тиихэдэ һүүлшын 3—4 жэл соо хонидоо үбэл хурьгалуулнаб. Тэрэнэй үрэ дүнгүүдые урда жэлнүүдэйхитэйнь сасуулжа харахада тад ондоо. Үбэл гараһан хурьгад гээшэ база шэрхи байхаһаа гадна, үбэлэй үедэ үбһэ тэжээлэй элбэгтэ түлжэжэ, хабарай сагые оройдоо мэдэнгүй гарадаг. Тиигээд намар болоходо ехэ хонидһоо дутуугүй хүсэд түлгэ болошоод ябадаг. Тэдэнһээ нэмэлтэ нооһон абтаха байна.

Манай отарын хонишод жэл бүхэндэ үбэл гараһан 500—600 хурьга түлжүүлнэ. Мүнөө жэлдэ 586 хурьга хонин һүрэгтөө табяад байнабди.

Хонидой үбэл хурьгалхые буруушаадаг ушар зарим хонишодой зүгһөө үзэгдэдэг гээшэ. Тэрэ тон буруу. Юуб гэхэдэ, тэдэ хонишод өөһэдынгөө шадабаригүй дээрэһээ хурьгадаа муудуулаад, гарзалуулаад, тэрэнэйнгээ хойшолонгые бэеһээ зайлуулан, үбэлдэ тоходог байна. Тэрээн тухай нэгэ иимэ баримта хэлэхэ шухала.

Нэгэтэ ондоо отара дээрэ ошобоб. Үбэл хурьгадай гаран сасуу эхэһээнь таһалжа абаад, эхэдэнь долёолгожо, тэнжээн, хүхүүлэнгүйгөөр ондоо байрада абаашажа орхижорхино. Хойшо хойшоо үлбэрдэһэн, тиимэ хурьгад хаанаһаа һайн мал боложо шадахаб даа.

Бидэ үбэл гараһан хурьгадые хүрэһөөр эхэтэйнь суг байлгажа, тэнжээдэг, түлжүүлдэг байнабди. Хонидой хурьгалхалаар колхоз сакманщигуудые—шадабари багатай хүнүүдые үгэдэг байна. Тэдэ хүнүүдые отарынгаа ондоо хүдэлмэридэ хэрэглээд, өөһэдөө хурьгадаа абаханиинь дээрэ байдаг. Тиигэжэ гурбахан лэ хүн үнгэрэгшэ үбэл 600-гаад хурьга абаабди. Хонин һүрэгөө һайнаар үбэлжүүлжэ, 100 толгой эхэ хонин бүриһөө 89 хурьга абаабди.

Малдаа бэшэ хонишодһоо үлүү тэжээл абадаггүйб. Тэрээнээ аргынь оложо, тааруулжа эдюулээд байхадам ногоо ургатар бардам хүрэнэ.

Намар зундаа уляангир модоной намаа, халиһа бэлдэжэ абанабди. Тэрэ хадаа малай хатайра болюулхада туһатай. Һүүлэй жэлнүүдтэ хонидтоо кукуруза эдюулдэг боложо, тэдэмнай ехэ шэмэ үгэнэ.

Үбэлэй хурьга абажа заншаһан манай отарада хонидые искусственна аргаар ороондо оруулга эхилээ. Мүнөө зуугаад толгой үрэжүүлэгдээд байна. Ойрын үдэрнүүдтэ бүхы хонидоо ороондо оруулхабди.

Би үбһэндэ ороһоор 400 гаран хоножо байнаб. Нүхэд Норбоев, Раднаев гэгшэдтэй хамта морин косилкаар үбһэ сабшанабди. Үбһэ хуряалгын эхилһэнһээ хойшо нэгэшье үдэр һамшагдаагүй. Туд бүриин 4 гектарай үбһэ сабшаха түсэбтэй аад, зарим үдэрнүүдтэ 7—8 га хүргэгдэнэ.

Энэ жэлдэ үбһэ, кукурузын ургаса һайн. Тэрэниие заашье удаарууламгүй, саг соонь хуряажа, ниитынгээ малые элбэг тэжээлээр хангахын түлөө оролдонобди.

Д. Цыдыпов, Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонишон.

Һаалишанай амжалта

Цырема Цынгеевна Цынгеева залуухан байхадаа малажалда хүдэлжэ эхилһэн юм. Тэрэ сагһаа хойшо 20 жэл соо Курумканай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо һаалишанаар хүдэлмэрилнэ. Эрхим һаалишан Цырема жэл бүри ажалай ехэ амжалта туйладаг.

Мүнөө даажа байһан 14 үнеэнһээ 15 тугал абанхай. Нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 850 литр һү һаагаад байна. Цырема Цынгеева июль, август һаранuудта сүүдхэ соо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 16—17 литр һү һаагаа.

— Хура бороо ороһоной удаа олонхи үнеэдэймнай һү шэмэнь нилээд дээшэлээ. Минии даажа байдаг «Маруся», «Дальба», «Булган» гэжэ үнеэд сүүдхэдөө 17 литр хүрэтэр һү үгэнэ,—гээд Цырема омогтойгоор мэдүүлбэ. Цырема Цынгеева тэжээл бэлэдхэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Тэрэнэй үүсхэлээр Улюнханда 25 центнер үбһэн, 250 килограмм набшаһата тэжээл бэлэдхэгдээ. Мүнөө Цырема Цынгеевагай жэшээгээр Улюнханай фермын һаалишад Намсалма Жамсаранова, Бамба Омпокова, Дарима Раднаева, Жигзема Цыденова болон бусад тэжээл бэлэдхэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадана.

Дырен нютагай һаалишадай нэгэн Цырема Цынгеева даажа байдаг үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1120 литр һү һаахаар зоринхой.

В. Баторов.

Олон байра баригдана

Һүүлэй олон жэлэй туршада Түнхэнэй аймагай Сталинай нэрэмжэтэ (Торы) колхоздо барилгын ямаршье хүдэлмэри хэгдэдэггүй шахуу һэн. Харин 1955 оной сентябрьһаа хойшо тус колхоздо зоотехническэ ба үйлэдбэриин олон байранууд баригдажа эхилээ.

Колхозой барилгашад үбэлжэлгын үе болотор 100—100 үнеэдэй байха 4 байра, 100 тугалай типовой 2 байра, 1800 хониной, 2000 шубуунай фермын байра бэлэн болгохоор шиидэнхэй.

Гадна, үйлэдбэриин хэдэн олон байра баригдажа байна. 10000 центнер багтаамжатай 5 овощехранилищи, 6000 центнер таряа хадагалха 2 склад баригдажа байнхай. Конторын, баниин гэрэй барилга дүүргэгдээ.

Барилгын бригада үндэр наһатай, дүршэлтэй барилгашад Ж. М. Мальжунов, Д. М. Хабжанов, Ш. М. Билдаков, И. Ж. Тунгриков гэгшэдһээ, мүн залуу колхознигуудһаа бүридэнхэй.

Энэ бригада аймаг соогоо түрүү һуури эзэлжэ, КПСС-эй айкомой, аймсоведэй гүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туг барижа байна.

Мүн түсэбэй ёһоор, зоотехническэ, үйлэдбэриин байрануудай барилгын дүүргэгдэһэнэй һүүлээр культурна ба колхознигуудай ажаһууха гэр байранууд олоор баригдахаар хараалагдана.

Н. Серафимова.

Шүүбэри түлэлгэ

Улан-Удын 301-дэхи центральна нөөсэлгын касса СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй (1954 оной гаргалта) урьһаламжын 4-дэхи тиражаар 6 үдэрэй туршада 200 мянган түхэриг шүүбэри түлэһэн байна.

Тиин тус касса энэ оной 8 һара соо гүрэнэй урьһаламжануудаар 7 миллион 832 мянган 900 түхэригэй шүүбэри түлэбэ. Тэрэ тоодо 50 мянган түхэригэй 2 шүүбэри, 25 мянган түхэригэй 10 шүүбэри, 10 мянган түхэригэй 21 шүүбэри, 5 мянган түхэригэй 19 шүүбэри түлэгдэһэн байна.

Н. Петров.

Сахарна свёклын БАЯН УРГАСА

...ра тосхон тушаа Хёлго голые ... орхиходо, тэрэнэй зүүн ... Калининай нэрэмжэтэ кол... сабшалан, таряалан эхилдэт ... колхознай аймаг дотороо ... ргын колхоз гэжэ тоологдо... гурбан зуу гаран гектар ороо... культура таридаг, таба мянга ... адуу малтай.

...нөө жэл ороо̄һо таряанай... ургаса ойртожо эдеэшэбэшье, ... аргагүй. Зарим участог... —16 центнер шэниисэ гарана, ... гушамянгатанай нэгэн, кол... түрүүлэгшэ Чимит Митыпов ...

...элиин гэшүүд Бичурын МТС-... механизаторнуудтай суг баян ур... хуряажа байнхай. Колхозой ... гэшүүн оролдолгоор ороо̄һо ... гол түлэб амяарлан хуряаг... байна. Эндэ 5 лафетнэ жатка ... Түрүү машинист Савельев ... 15—16 гектар хадана. Бүхы дээрээ энэ колхоз мянгаад гектар таряалангай ургаса амяарлан хуряахаар хараалаанхай.

— Энэ жэлэй дабхарлажа ургаһан таряае амяарлан хуряагаагүйдэ аргагүй байна,—гэжэ Чимит Митыпов хөөрэнэ.

Теэд эндэ гансахан ороо̄һо культурануудай баян ургаса гараа бэшэ, мүн сахарна свёклын, хартаабхын болон хүдөө ажахын бусад культуранuудай муу бэшэ ургаса таранхай.

Энэ хайшан гэжэ туйлагдааб гэхэдэ, колхозой правлени хабартаа таряалангые уһалха, үтэгжүүлхэ хэрэгтэ анхаралаа ехээр табиһан байха юм. Таряалан уһалагшадые хоёр халаан болгожо эмхидхээд, бултыень резинэ сабхяар хангаһан байна. Һайн шанартайгаар таряалан уһалһан хүнүүдтэ гектар бүриин 10 түхэриг шан үгөө һэн. Энэнь колхознигуудые ехээр урмашуулжа, уһалууриин хүдэлмэри түргэн болзорто үнгэргэгдөө.

—Харин машина, трактор эбдэржэ, уһалууриин зарим участогта саг дары тарилга хэгдээгүй дээрэһээ хаташоо һэн,—гэжэ тэндэхи колхознигууд хөөрэлдэнэ.

Колхозой центрһээ урагшаа холошье бэшэ Алташа гэжэ газарта 32 гектар талмай дээрэ сахарна свёклын баян ургаса гараа. Эндэ БМАССР-эй Верховно Соведэй депутат Прасковья Евдокимовна Павлова, мэргэжэлтэ свёкловод Акулина Лазаревна Афанасьева гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг звенонуудай ургуулһан ургаса байба.

Бичурын аймагай колхозуудаар ябаад харахада сахарна свёклын ургаса юрэнхы дээрээ энэ жэлдэ бирагүй. Тиигэбэшье, энэ хоёр звеногой ургуулһан свёкло яһала һайн, гектар бүриһөөнь дунда зэргээр 200 центнерһээ бага бэшэ абтахаар хараалагдана.

«Иимэ һайн ургаса яагаад ургуулбат» гэжэ асуухада Прасковья Евдокимовна нэгэ бага мэһэгэд гээд, «энэмнай үшөөл һанаһанда хүрөөгүй» гэхысэ хэлэбэ.

Прасковья Евдокимовна Акулина Лазаревна хоёртой яаралгүйгөөр һуужа, дүй дүршэл тухайнь хөөрэлдэхэдэмнай, тэдэнэр иигэжэ хэлэһэн байна.

Хабар звено бүхэндэ колхозой правлени 16 гектар пар заажа үгөөд, эндэ свёклын баян ургаса ургуулагты гээ һэн. Звено бүри 20 хүн таһалгаряагүйгөөр хүдэлөө. Тэдэнэй хүсөөр, мүн механизаторнуудай туһаламжаар гектар бүридэ 10 тонноһоо бага бэшэ наг шэбхэ зөөгдэжэ тараагдаа, 1,5 центнер гранулированно суперфосфат оруулагдаа.

Тарилгаяа майн 18-һаа 20 болотор жиир сеялкээр хэжэ дүүргээ. Тэрээнһээн 7—8 үдэр урид газарынь уһалагдаһан байгаа. 12—13 хоноһон хойно свёклын эшэнүүд бултайжа эхилээ бэлэй.

Эгээн түрүүн эшэнүүдэй хоорондохи газарые зөөлэрүүлжэ үгэхэ зуураа, үбһыень түүгээ. Удаань свёклын эшэнүүдые шэнгэрүүлжэ, хоорондонь 40—50 сантиметр зайтай болгожо үгэһэн байха юм. Ургажа байха үедэнь газарай хүрьһэ зөөлэрүүлтэ, үбһэ түүлгэ дүрбэ дахин хэгдээ.

Мүн свёклые хорхой шумуулһаа хамгаалхын түлөө түбхын түрүүндэ үрэһээ хордожо тариһан, удаань эшэнүүдынь дуст гексахлоранаар сүршэһэн байна. Энэ ажал ехэтэй хүдэлмэриие мүнөө жэл самолёдоор хэһэн байха юм. Тиихэдэ хажуугаарнь ургасада зумбараануудай хоро хүргэхөө һанахада, тэдээнтэй тэмсэл ябуулагдаһан байна.

—Манай звенонуудта ажалладаг колхознигууд бултадаа һайнаар хүдэлнэ. Хүн бүхэндэ 0,80 гектар ургаса даалгагдажа үгтэһэн байгаа. Тэрэнээ хүн бүхэн оролдосотойгоор харууһалжа, һайн ургаса ургуулаа,—гэжэ звеное даагшад урматайгаар мэдүүлнэ.

Нүхэр Павловатай даадаг звенодо Надежда Петрова, Агафья Павлова, Аксиния Павлова, нүхэр Афанасьевагай звенодо Таисия Иванова, Ирина Ткачева, Мария Рябова болон бусад жэшээтэ һайнаар ажалладаг.

Иигээд сентябриин хорёодоор тэдэнэр ургасаяа хуряажа эхилхэ юм. Эдэ үдэрнүүдтэ звеногой гэшүүд аммиачна селитрые уһанда холижо, свёклын набшануудые сүршэжэ байнхай. Энэнь ургасын эдеэе арбаад процентээр хүндэ шанартай, сахарай—1,5 процентээр дээшэнь болтохо бшуу.

Звеногой гэшүүд гансахан свёклоёо хараад байдаггүй колхозой бусад хүдэлмэридэ, үбһэ болон таряа хуряалтада эршэмтэйгээр хабаадана.

Энэ колхоздо бүхыдөө 140 гектар дээрэ сахарна свёкло таригдаһан байгаа. Тэрэ хүдэлмэридэ 200 эхэнэрнүүд ажаллаһан юм.

—Мүнөө жэлдэ сахарна свёклынгоо талмайһаа 200 мянган түхэригһөө доошо бэшэ мүнгэн олзо доход абаха бэзэбди,—гэжэ колхозой түрүүлэгшэ мэдүүлнэ. Үнэхөөрөөшье абахал байна.

Алташа нютагай ажалшад партиин XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые хэрэг дээрэнь бэелүүлэн, ажал хүдэлмэридөө үшөөл ехэ амжалтануудые туйлахаар эрмэлзэнэ.

Хэрбээ нёдондо жэлдэ эндэ үнеэн бүриһөө 414 литр һү һаагдаһан байгаа һаа, мүнөө жэл хоёр дахин ехэ һүн һаагдаба. Ехэ һү һааһан һаалишадта мүнгэн шан үгтэдэг болонхой. Тэрэнь һаалишадые ехээр урмашуулна. Урдань һаалишан болохо хүниие олохонь бэрхэ байдаг һаа, мүнөө тиимэ бэшэ, хүн бүхэн һаалишанаар хүдэлхэ дуратай.

Гадна, энэ колхоздо малай байранууд, үйлэдбэриин барилганууд олоор баригдана. Һаяхан 20 хоногой туршада 60 квадратна метр талмайтай электростанциин байшан шулуугаар бариһан байна. Таряанайнь ток хүсэд механизацилагдаа. Мүнөө овощь хадагалха байра шэнээр баригдажа байнхай. Колхоздонь гушаад хүнһөө бүридэһэн барилгын бригада саг үргэлжэ хүдэлнэ. Хэрбээ барилгашад түсэбөөр хараалһан болзортоо барилгаяа дүүргээ һаа, мүн лэ шанда хүртэдэг байна. Тиимэһээ тэдэнэр урматайгаар ажаллана ха юм.

—Колхознигуудтаа һара бүри мүнгөөр, талхаар аванс үгэнэбди. Артелиингээ олзо доходые ехэ болгоод, ажалта үдэр бүхэндэ ядахадаа 5 түхэриг мүнгөөр үгэдэг болоо гээшэ һаа, гэртээ һууха хүн бүришье байхагүй һэн,—гэжэ Чимит Митыпович ханамжатайгаар, урдахи зорилтоёо оло дахин бодожо үзэһэн лэ хэбэртэйгээр хөөрэнэ.

Мүнөө үедэ артелиин гэшүүд оролдосото ажалаар туйлаһан ургасаяа гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа абахын түлөө унаһан малгайгаа абангүй ажаллажа байнхай.

Б. ГЫЛЫКОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Калининай нэрэмжэтэ колхозой сахарна свёклын поли. (Зүүн гарһаа) Звеное даагша БМАССР-эй Верховно Соведэй депутат П. Е. Павлова А. П. Афанасьева хоёр ургасаяа шалгажа байна.

Болгарийн фашистска дарлалтаһаа сүлөөлһөөр 12 жэлэй ой

Софида баярай суглаан болобо

СОФИ, сентябриин 8. (ТАСС). Болгарийн фашистска дарлалтаһаа сүлөөлһөөр 12 жэлэй ойдо, тэрэнийе Арадай республика гэжэ соносхоһоор 10 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаан мүнөөдэр Софида болоо.

Арадай суглаанай президиумэй түрүүлэгшэ Георгий Дамянов, Болгариин Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй нэгэдэхи секретарь Тодор Живков, Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Антон Югов ба Болгариин Коммунистическэ партиин болон правительствын бусад хүтэлбэрилэгшэдэй, мүн тэрэшэлэн болгар арадай һайндэртэ БКП-гэй ЦК-гэй уряагаар СССР-һээ ерэһэн П. Г. Москатов түрүүтэй үнинэй большевигүүдэй президиумдэ гаража ерэхэдэ, тэдэнийе суглаанда хабаадагшад халуунаар амаршалан угтаба.

БКП-тэй ЦК-гэй секретарь Боян Былгаранов Болгариин сүлөөлэгдэһөөр 12 жэлэй ой, тэрэнийе Арадай республика гэжэ соносхоһоор 10 жэлэй ой тухай элидхэл хээ.

Эхэ оронойнгоо сүлөөлэгдэһэн ойн баярые болгар арад баяртайгаар тэмдэглэнэ

СОФИ, сентябриин 9. (ТАСС). Эхэ ороноо фашизмһаа сүлөөлһөөр 12 жэлэй ойн баярые мүнөөдэр болгар арад һайндэрлэжэ байна. Сентябриин 9-дэ Софиин талмай дээрэ столицын гарнизоной частьнуудай һайндэрэй сэрэгэй парад, мүн олониитэ ажалшадай жагсаал демонстраци болоо.

Үглөөнэй 9 сагта Болгариин Коммунистическэ партиин болон правительствын хүтэлбэрилэгшэд, мүн СССР-һээ ерэһэн үнинэй большевигүүдэй делегацийе толгойлогшо П. Г. Москатов, Болгариин арадай армиин генералнууд Георгий Димитровой мавзолейн трибунада гараба. Талмай дээрэ олон тоото айлшад, Болгариин столицын солото хүнүүд, дипломатическа корпусой гэшүүд, олониитэ зоной ба хэблэлэй түлөөлэгшэд ерэнхэй.

Парадай һүүлээр демонстрантнууд талмай дээгүүр ябажа гараба. Ажалшад олон мянган тугуудые, уряа лозунгнуудые, плакадуудые абажа ябаба. Тэдэнь ажалай илалтануудые, парти, правительствоёа тойрон нягтаар жагсаад байһые, социализм байгуулхадаа шэнэ ехэ амжалта туйлахын түлөө, Болгари Советскэ Союз хоёрой хани барисаае бэхижүүлхын түлөө, эб найрамдалай хэрэгэй илахын түлөө тэмсэхэ хүсэл эрмэлзэлые харуулна.

ДРВ-дэ вьетнамо-советскэ хани барисаанай обществын хэжэ байгаа ажал-ябуулга

ХАНОЙ, сентябриин 8. (ТАСС). Вьетнамо-советскэ хани барисаанай обществын һалбаринуудай, мүн энэ обществын гэшүүдэй тоо Вьетнамай Демократическа Республика дотор олон боложо байна.

Мүнөө үедэ обществын һалбаринууд мүн Ханойдо, Хайфондо бии. Эдэнь экономическа, культурна байгуулгын талаар Советскэ Союзай туйлаһан амжалтатай хүн зонийе танилсуулха ехэ хүдэлмэри хэнэ, фотовитринэ болон выставкэнүүдые эмхидхэнэ. ДРВ-гэй байгуулагдаһаар 11 жэлэй ойдо обществын Хайфонско таһаг «Зургаадахи табан жэлдэ Советскэ Союз иимээр хүгжэхэ» гэһэн выставкэ эмхидхээ.

Бразили Америка хоёрой хоорондохи хэлсээ болюулха тухай шиидхэбэрийе Бразилиин арад дэмжэнэ

МОНТЕВИДЕО, сентябриин 8. (ТАСС). Атомай зүйлнүүд тухай США-тай хэһэн хэлсээ болюулха тухай правительствын гаргаһан шиидхэбэрийе Бразилиин арад ехэ баяртайгаар угтаба гэжэ хэблэл мэдээсэнэ. Энэ шиидхэбэринь Бразилиин национальна интересые хамгаалха хэрэгтэ зорюулагданхай.

Бразилиин правительствын абаһан энэ шиидхэбэрийе үргэн ниитэ ажалшад — хүдэлмэришэд, студентнүүд, журналистнууд, политическэ болон ниитын ехэ ажал-ябуулагшад һайшаана. Бразилиин студентнүүд правительствын абаһан хэмжээнүүдые ехэ зоригтойгоор угтана, тиин өөһэдынгөө гаргадаг атомай зүйлнүүдые бусадай гарта оруулхагүйн тулада улам һэримжэтэй байхыень бүхы арад зонийе уряална гэжэ студентнүүдэй национальна союзай түрүүлэгшэ мэдүүлээ. Бразилиин журналистнуудай нэгэдэлэй комисси республикын президентдэ ба сэрэгэй министртэ телеграмма эльгээгээ. Холбоото Штадуудта атомайнгаа зүйлнүүдые үгэхэ ябадал болюулха тушаа правительствын абаһан хэмжээнүүд тэрэ телеграмма соонь һайшаан дэмжэгдэнэ.

Энэ шиидхэбэри атомай зүйлнүүдые американска монополинуудай дээрмэдэн абалгаһаа хамгаалан, арад зоной патриотическа тэмсэлэй түүхэтэ илалта болоно гэжэ «Импренса популар» газетэ бэшэнэ.

СССР-эй загаһанай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд Канадада ерээд байна

ОТТАВА, сентябриин 9. (ТАСС). СССР-эй загаһанай промышленностиин бүлэг хүдэлмэрилэгшэд Канадын баруун хажуудахи загаһачай промышленностьтай танилсажа байһаар. Үсэгэлдэр тэдэнэр Британска Колумби гэжэ провинциин ахалагша инспектортэй уулзаа. Тэрэнь ямар ажал хэдэг тухайгаа, загаһа барилгые гуримшуулгын арга оно тухай, продукциин шанар хиналга тухай хөөрөө.

Мүн делегациин гэшүүд Номгон далайн хойто хубида загаһа бариха асуудалаар эмхидхэгдэһэн уласхоорондын комисситай уулзаа, Британска Колумбиин университедээр ябаа (гансал энэ дээдэ һургуулидань загаһа барилгын хэрэгэй мэргэжэлтэдые бэлэдхэхэ таһаг бии юм), тэрэшэлэн элдэб мэргэжэлтэй хүдэлмэришэдые бэлэдхэхэ «Вокейшнл институт» гэжэ һургуули хараа.

Би СССР-ээр, министр Ишков Канадаар ябаад ерэхэдээ, загаһа барилгые дам хоорондоо бүри һайнаар мэдэлсэхэ зорилготой байхаһаа гадна, мүн «манай хүршэ оронуудай хоорондо һайн харилсаа байгуулха» зорилготой байгаабди гэжэ Канадын загаһанай промышленностиин министр Синклер советскэ делегациин хүндэлэлдэ эмхидхэгдэһэн сайлалганай үедэ хэлээ.

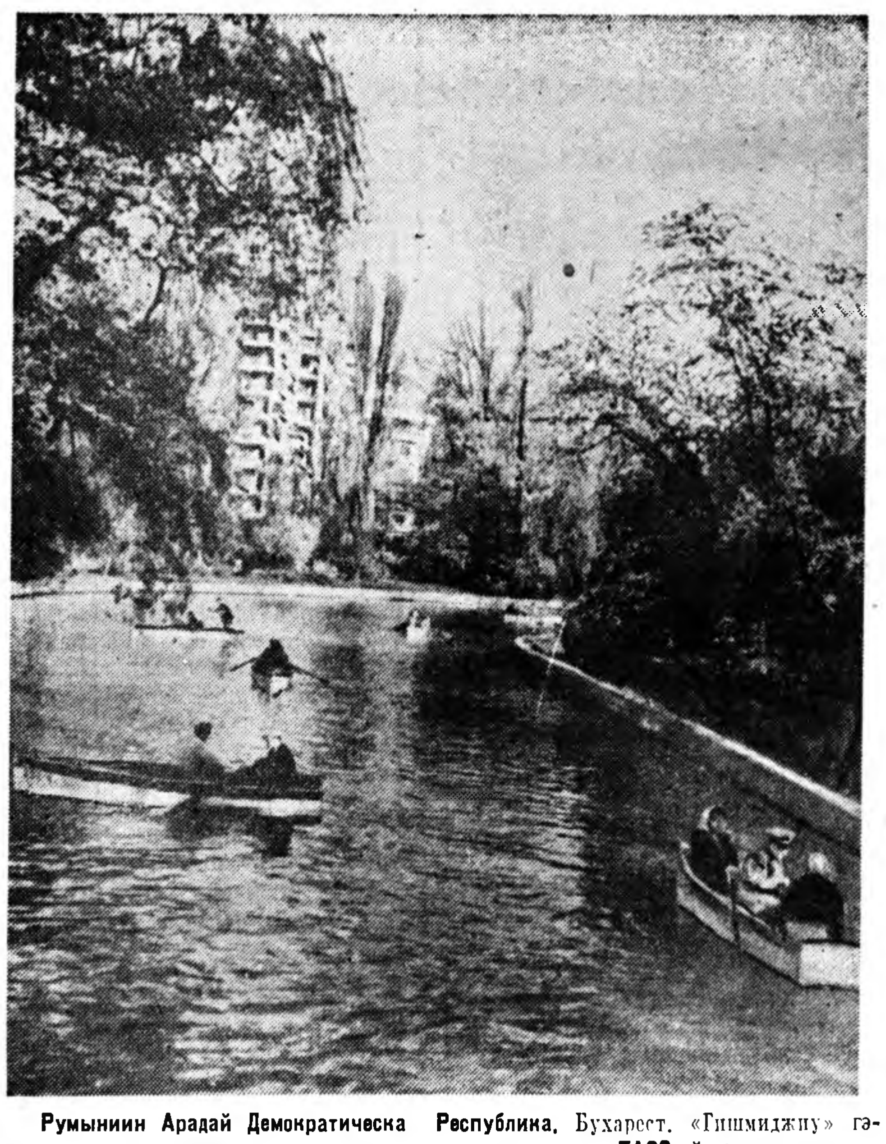
Үдэшэлэн делегациин гэшүүд «Ройял яхт клабта» эмхидхэгдэһэн обедтэ байлсаа. Энээнийе Британска Колумбиин загаһа агнадаг суднануудай эзэд эмхидхэһэн байна. Обедтэ мүн тэрэшэлэн СССР-һээ Канадада байгаа посол Д. С. Чувахин байлсаа.

ООН-до туһалха нэгэдэлнүүдэй Бүхэдэлхэйн федерациин 11-дэхи суглаан дүүрэбэ

ЖЕНЕВА, сентябриин 9. (ТАСС). ООН-до туһалха нэгэдүүлнүүдэй Бүхэдэлхэйн федерациин 11-дэхи суглаан үсэгэлдэр үдэшэ эндэ дүүрэбэ. Тэрэ суглаанда 50 гаран оронуудай делегацинууд, тэдэнэй тоодо Советскэ Союзай, Польшын, Чехословакиин, Венгриин, Румыниин, Югославиин, США-гэй ба бусадай делегацинууд хабаадалсаа.

Суглаан хадаа ООН-до болон федерацида хамаата элдэб асуудалнуудаар элидхэлнүүдые дуулаа, ООН-эй политическэ, экономическа, социальна ажал-ябуулга тушаа хэдэ хэдэн тогтоолнуудые баталан абаа, федерациин бюджет баталаа. Энэ суглаан ООН-до туһалха Советскэ Союз доторхи нэгэдэлые федерациин гэшүүн болгон абаха гэжэ шиидэээ.

Тус суглаан федерациин хүтэлбэрилэгшэдые һунгаа: федерациин президентээр г-жа Лайед Пибунсограмые (Таиланд), вице-президентнүүдээр—Л. Бэрөнсые (Англи), А. М. Панкратовае (Советскэ Союз), И. Л. Шпитцые (США) һунгаа.

Румыниин Арадай Демократическа Республика. Бухарест. «Гишмиджиу» гэжэ парк соохи нуур. **ТАСС-эй фотохронико.**

Египедэй президенттэй „табанай комитет" уулзаба

КАИР, сентябриин 9. (ТАСС). Мүнөө үдэшэ Египедэй президент Насертай «табанай комитедэй» түлөөлэгшэд дахин уулзахань гэжэ МЕН агентство дамжуулна.

Мүнөө һүүлшынхеэ уулзаха юм гэжэ Египедэй харюусалгата албан тушаалтанай мэдээсэл дээрэһээ МЕН агентство тэмдэглэнэ.

Үсэгэлдэр «комитедэй» гэшүүд шэнэ зүблөө хэжэ, тэндэнь хөөрэлдөөнүүдэй үедэ Египедэй талаһаа оруулагдаһан дурадхалнуудта ямараар хандаха тухай үгэ буляалдаан болоо гэжэ дамжуулагдана. Мүнөө үглөөгүүр «комитедэй» гэшүүдэй үшөө нэгэ зүблөөн болохонь гэжэ мэдээсэгдэнэ.

Үсэгэлдэр президент Насер мүн тэрэшэлэн зүблөө хээ. Тус зүблөөндэ Египедэй гадаадын хэрэгүүдэй министр Фавзи, сэрэгэй ба далайн сэрэгэй министр Абдель Хаким Амер ба президентын канцеляриин начальник Али Сабри хабаадалсаа.

„Табанай комитедэй" Президент Насертай уулзаһан тухайда Египедэй газетэ иигэжэ бэшэнэ

КАИР, сентябриин 9. (ТАСС). Суэцкэ каналые хариин гүрэнүүдэй хинаха тухай дурадхал Египет буруушаагаа гэжэ президент Насертай «табанай комитедэй» гэшүүдэй уулзаһан дүнгүүдые шэнжэжэ үзэхэ зуураа «Абхар эль-Яум» газетын редактор Хасанейн Хейкал гэгшэ бэшэнэ.

Египет энэ каналаар суднануудай ябаха сүлөөе бүрин хангана, тиин эдэ эрхэнүүдыень уласхоорондын ямаршье захиргаан үбэршэлэн абажа шадахагүй юм гэжэ статья дотор тэмдэглэгдэнэ.

Египедэй правительство эб найрамдалда дуратай байһанаа харуулан, «табанай комитедэй» түлөөлэгшэдтэй хөөрэлдэхэ зүбшөөлөө үгэһэн, өөһэдтөө даалгаатай юумэеэ тэдэнэй хэлэхэ арга боломжо тэдэндэ олгоһон байна гэжэ статья соо тэмдэглэгдэнэ. «Табанай комитет» өөртөө даалгагдаһан зорилгые дүүргээ,—гэжэ автор бэшэнэ.—Суэцкэ асуудалдахи түгшүүрилые зайсуулха зорилго «комитедэй» урда байгаагүй, юундэб гэбэл энэ түгшүүрилэй шалтагаан Египедэй зүгһөө гаранагүй. Энэ түгшүүрилые Лондоной ба Парижай правительствонуудай бэелүүлдэг политика үүдхэнэ. Мүн тэрэшэлэн «табанай комитет» Суэцкэ асуудалые гуримшуулха тухай хэлсээ Египедтэй хэхэ гэһэн түлөөлэлгэгүй юм. Египет ямар нэгэн бүлэг оронуудтай бэшэ, харин Суэцкэ каналые хэрэглэдэг бүхы оронуудтай хэлсээ хэхэ ябадалтай зүбшөөрхэ байна...»

Хитад гүрэн реакт[...] самолёдуудые бүтээж[...]

ПЕКИН, сентябриин 9. [...] Хитадай промышленность [...] самолёдуудые амжалтатай[...] шан бүтээжэ байна гэжэ [...] агентство дамжуулна. Түр[...] молёдуудые туршажа үзэ[...] правительствын мэдээсэл [...] толилогдоо. Тэдэ само[...] һайнаар ниидэдэг байба.

Реактивна самолёдууды[...] бүри олоор бүтээжэ эхил[...]

Шатарай Х[...] олимпиада

Шатарай XII олимпиады[...] дохи тур гурбадахи ба [...] группануудай хахад финал[...] залгаар эхилээ. Энэ турт[...] Иран, Чехословаки, Ф[...] шатаршад уулзаһан байха[...] нэрэй дундаһаа Венгри Ч[...] ки хоёрой шатаршад 4:0 г[...] тоотойгоор илаһан байна.

Дүрбэдэхи группада һай[...] даһан Германска Демок[...] Республикын командатай [...] биин шатаршад наадахад[...] амжалта туйлаа. Тэдэнэр т[...] хоёр хюлгэ дээрэ наадаха[...] һан ба хоёр партинь тэнс[...] на. Иигэжэ 3:1 гэһэн тоото[...] лумбиинхид илаа.

Тэрэшэлэн нэгэдэхи ба [...] группануудта хахад финал[...] шын долоодохи тур, гурб[...] дүрбэдэхи группануудта [...] тур үнгэргэгдэһэн байна.

Нэгэдэхи группада наада[...] командануудай һүүлшын [...] иимэ: СССР 21 очкотой, Б[...] 17, Швейцари—16,5, Пол[...] очкотой. Хоёрдохи группад[...] слави 20,5 очкотой, Дани, [...] 14,5, Голланди 14 очкотой [...] ябана.

Тиихэдэ гурбадахи груп[...] гентинын команда зургаад[...] чын удаа нэгэ хойшолуу[...] партитай ба 20 очкотой. И[...] шатаршад гурбан дүүр[...] партитай ба 16,5 очкотой, [...] ска Федеративна Республи[...] таршад зурган матчын уд[...] мүн Англиин шатаршад хо[...] шолуулагдаһан партитай б[...] котой болоод ябана.

Дүрбэдэхи группада наа[...] мандануудай дундаһаа [...] шатаршад түрүү һуурида [...] Тэдэнэр хамта дээрээ 17 [...] Эдэнэрэй удаа Чехословаки[...] таршад, Румыни—16 очкото[...] гэ хойшолуулагдаһан [...] Германска Демократическа [...] лика ба Колумбиин шатарш[...] 15 очкотойнууд болоод ябан[...] командануд бултадаа зург[...] матчда хабаадалсаа.

Главна финальна турнир[...] раар олимпиадын түрүү һу[...] хын түлөө хахад финальна[...] бүхэнһөө гурбан бэрхэ кома[...] оруулагдаха байна.

Финальна мүрысөөн се[...] арбанда эхилхэ юм.

(Т[...]

Уншагшадай асуудалнуудта харюу

Америкые томо капитал яагаад зонхилноб?

США-е демократическа орон гээд, эндэхи засаг түрынь арадта хамаатай байдаг хэбэртэйгээр американецуудта, мүн бүхы дэлхэйдэ этигүүлхэ гээд американска монополинуудые үмөөрэгшэд һэдэдэг байна. Иимэ хии хооһон үгэнүүдэй огто хуурмаг байһанийе тодорхойлхын тула бодото баримтануудтай танилсаебди.

Монополинуудай эрхэ засаг дал-далха хүсэлэнтэйгөөр, американска буржуазна экономистнууд «арадай капитализм» гэдэг хуурмаг үгэ тараадаг. Энэ хэлэгшэеэ гэршэлхын тула США-гэй элдэб компанинуудай акцинуудые 6 миллион хүн барижа байдаг юм гэжэ тэдэнэр мэдүүлнэ. Нэгэдэхеэр, 6 миллион хүн гээшэмнай 170 миллион хүн зонтой США-гэй оройдоо 3,6 процент хүн болоно. ха юм, хоёрдохёор, эдэ «акционернүүдэй» олонхидынь миин нэгэ-хоёр акцитай байдаг ха юм. Тиихэдээшье монополинуудай капиталда нэмэри болгохо зорилгоор, ажаллажа олоһон мүнгэ зөөреэрнь хүдэлмэришэдтэ акцинуудые олонхи ушарта баадхан абхуулдаг бшуу.

США дотор 587 мянган тусхай фирмэ, концерн ба компани бии юм. Энээн дээрэһээ американска монополинуудай пропагандистнууд США дотор «экономическа демократи» бии юм гэжэ мэдүүлдэг. Зүгөөр тэдэнэй эгээл олонхинь тон жэжэхэнүүд предприятинууд ха юм. США-гэй 250 томо концернүүд, энтэй предприятинуудай бүхы активуудай 42 процентые гартаа барижа байдаг. Тиихэдэ эгээл шухала үүргэ дүүргэдэг 77 концернүүд-миллиардернүүд бии юм. Тэдэнэй капитал бүгэдэ дээрээ 224 миллиард доллар болодог байна. (США-гэй бүхы «национальна зөөри» гэхэ гү, али бүхы предприятинуудай, газар эдлүүрилгын, түхеэрэлгэнүүдэй, товарна запасуудай ба үнэтэ металлнуудай үнэ сэн 1000 үлүүтэй миллиард доллар болодог юм).

Концернүүд-миллиардернүүдэй тоодо «Дженерал моторс» (Дюпон) гэжэ механизированнэ транспортын туйлай ехэ трест, «Стандард ойл оф Нью-Джерси» (Рокфеллер) гэжэ нефтяной монополи, «Юнайтед стейтс стил» (Морган) гэжэ буладай трест, «Е. И. Дюпон де Немур» гэжэ химическэ тон томо трест ба бусад оролсоно. Тэдэнэй олонхидынь США-гэй финансова капиталай найман томо группын: Морганай, Рокфеллернүүдэй, Дюпонуудай, Меллонуудай, Кун ба Леб группын, кливлендскэ ба бостонско региональна группануудай гарта байдаг. Туйлай ехэ мүнгэ зөөридөө түшэглэн, тэдэнэр орон доторхи бүхы засагаа үнэндөө тартаа барижа байдаг.

«Дженерал моторс» концерным правлениин түрүүлэгшэ Альфред А. Слоун һэнтэргүйгөөр иигэжэ һаяшат мэдүүлээ: «Манай орон нэн түрүүн бизнесэй (томо капиталай) орон мүн. Манай правительство обществымнай, ондоогоор хэлэхэдэ, бизнесэй генеральна штаб мүн». Үнэхөөрөөшье американска бизнесэй гэхэ гү, али американска томо капиталай табиһан хүнүүд гүрэнэй захиргаанай аппарадтахи шухала шухала тушаалнуудые эзэлжэ, тэрэнэй ажал-ябуулгые монополинуудта таарамжатай замаар хүтэлбэрилнэ. Оборонын министр Вильсон правительствода хүдэлмэрилдэг болохоһоо урда тээ «Дженерал моторсын» президент байһан юм, тэрэнэй орлогшонь байһан Р. Кайс «Дженерал моторсын» правленидэ мүн лэ шухала тушаалтай байгаа. Финансын мүнөө байгаа министр Хэмфри 30 гаран компани, трестнүүдэй директор байһан юм. Энэ списогые саашаншье тооложо болоно. США-гэй хуули гаргадаг дээдэ орган—конгресс доторхи хэрэг абажа үзэхэ болоо һаа, американска арадта баһал хүндэ хохидолтой байна. 81-дэхи зарлалай конгресстэ 97 промышленник ба банкир, газар эзэмдэн эдэлдэг 46 томо баяшуул, 301 адвокат байһан юм гэжэ хэдэн жэлэй урда тээ американска хэблэл тэмдэглээ һэн. 84-дэхи зарлалай мүнөө байгааша конгресс дотор баһал иимэ байха юм. Энэ конгрессэй эрхэ түлөөлэлгэ 1956 оной декабрь һарада дүүрэхэ. Индиана штадай сенатор Кейпхарт томо промышленник юм, Миссури штадай сенатор Саймингтон (авиациин министр байгааша) «Эмерсон рэйдио» фирмые толгойлжо байгаа. Энэ фирмэ сэрэгэй авиацида радио түхеэрэлгэ үйлэдбэрилжэ ехэ баяжадаг юм. Коннектикут штадай сенатор Путрелл нэгэ үедэ Американска худалдаа наймаанай палатын директор байгаа. Сенатор Лимэн (Нью-Йорк штат) Уолл-стридэй томо банкирнуудай нэгэниинь юм. Түлөөлэгшэдэй палатада мүн лэ иимэрхүү.

Тиимэһээ амгалан үедэ США-тэй түүхэдэ байгаагүй сэрэгэй ехэ һомололгонуудай түлөө, энээншьегүйгөөр ажалшадта ехэ хүндэ байһан налогые үшөө ехэдхэхын түлөө голосоо конгрессэй дары үгэдэг ушар гайхалтай бэшэ. Американска арад зоной дундахи демократическа хүдэлөө дараха, прогрессивнэ организацинуудые хорихо зорилготой хэдэн арбаад хархис хуулинуудые конгресс баталан абаа юм.

Капиталистнуудай аша туһые хамгаалаад лэ, харин американска ажалшадай бодото аша туһые тоодоггүй хүнүүд конгресстэ яагаад һунгагданаб?

Американска гол шухала парти — республиканска ба демократическа парти хоёр США-гэй томо капиталда алба хэдэг. Эдэ партинуудай хүтэлбэрилхы тушаалнуудта финансово капиталай олигархическа бүлэглэлнүүдэй. түлөөлэгшэд оруулагдаад, гүрэнэй аппарат дотор эзэрхэн зонхилжо байдаг. Ехэ баян гү, али монополинуудһаа дэмжэлгэтэй хүнүүд лэ США-да политическэ, жэшээнь, парламентска ажал-ябуулга эрхилхэ эрхэтэй. США-гэй конгресстэ һунгаха һунгалтада гү, али һунгагдаха бусад тушаалнуудта хэрбээ ажалшадай түлөөлэгшэд өөһэдынгөө кандидатура дэбжүүлхэ гээ һаа, һунгагдажа шадахагүй байна. Һунгалтын урда тээхи кампани (радио, телевидени дамжуулан һунгагшадай үмэнэ үгэ хэлэхэ, агитационно материалнуудые тарааха гээшэ) США-да айхабтар үнэтэй болодог. Американска хэблэлэй тодорхойлһоной ёһоор, США-да үнгэрөөшэ президентскэ кампани 150 миллион долларто болоо. «Ньюсуик» журналай тухайлһанай ёһоор, президентые һунгаха мүнөө болохоёо байгаа кампанида 200 миллионһоо доошо бэшэ доллар гаргашалагдаха байна. Сенадай гэшүүн бүхэнийе һунгаха ябадалда 1—3 миллион доллар, түлөөлэгшэдэй палатын гэшүүнийе һунгалгада 50 мянгаһаа доошо бэшэ доллар гаргашалагдадаг.

Энэ мүнгэ зөөри хаанаһаа абтанаб? Үнгэрөөшэ президентскэ һунгалтын үедэ республиканска партиин һунгуулиин кампанида туһаламжа болгон хэнэй хэды шэнээн мүнгэ зөөри үгэһэн тухайда США-да һаяхан хэблэгдэн гаргагдаһан «Баяшуулай засаг» гэһэн ном дотороо американска буржуазна социолог профессор Д. Райт Миллс бэшэнэ. Рокфеллернүүд 94 мянган доллар, Дюпонууд 74 мянган доллар, Меллонууд 54 мянган доллар гэхэ мэтээр үгэһэн байна. Демократическа партида мүнгэ зөөри «бэлэглэгшэдэйшье» нэрэнүүд эндэ хэлэгдэнэ.

Хүдэлмэришэн ангиин организацинууд—коммунистическэ парти, профсоюзууд хархис реакцида эсэргүүгээр тэмсэнэ .Тэдэнэр арад зоной эрилтэнүүдые хамгаалхабди гэжэ үгэеэ үгэһэн кандидадуудые дэмжэдэг. Зүгөөр энэ тэмсэлдэ коммунистическэ партийе хорихо гэһэн хуулиин бага бэшэ бэрхэшээлнүүдые ушаруулдаг байһыень һанаха хэрэгтэй. Гадна, профсоюзуудай политическэ ажал-ябуулгые заналта зандаралгаар Тафта-Хартлиин хуули хориһон байна. Прогрессивнэ организацинуудай ажал-ябуулгые эрид хизаарлан, американска хархис этэгээдүүд американска олонхи ажалшадай политическэ эрхые үнэндөө хаһажархинхай.

Өөрынгөө аша туһые хамгаалхын тула томо капитал промышленнигуудай ба худалдаа наймаанай капиталай түлөөлэгшэдэй хэдэ хэдэн организацинуудые мэдэлдээ барижа байдаг. Промышленнигуудай национальна ассоциаци (НАП) ба Американска худалдаа наймаанай палата (АТП) томо капиталай эгээл ехэ организаци мүн. НАП-то 18.500 концерн, фирмэ ба предприятинууд оролсодог. Тэдэнэр орон доторхи бүхы промышленна продук[...] процентые үйлэдбэрилэн [...] юм.

НАП уласхоорондын асу[...] дые, Европын асуудалнуу[...] нансова проблемэнүүдые [...] комитедүүдтэй юм. Томо к[...] аша туһала тэдэнэр элдэб [...] дые зохёодог. Жэл б[...] съезднүүд дээрэ дотоодын [...] даадын политикын шухала [...] асуудалнуудаар НАП шии[...] нүүдые баталан абажа, [...] правительстводо хэлбэриш[...] бэелүүлдэг. Жэшээнь, 194[...] НАП профсоюзуудай эрхы[...] хаһаха гэһэн резолюци [...] съезд дээрэ баталан абаһа[...] Уданшьегүй конгресс НАП-[...] тэнүүдые дүүргэжэ, Таф[...] лиин драконовско хуули гар[...]

США-гэй монополинууд [...] канска ажалшадай прог[...] организацинуудай ажал-ябу[...] ехэ айдаг. Юуб гэхэдэ, эд[...] зацинууд монополинуудай [...] ааша ябуулгануудые [...] байха юм. «Дейли уоркер» [...] американска полициин һа[...] толһон ябадал юу харуулн[...] США-гэй ажабайдал тух[...] доторхи ба тэрэнэй хил[...] тээхи политическэ шэглэл [...] үнэн зүбөөр хэлэхэдэ [...] нюурнууд дурагүй байна.

Эдэ бүхы мүрдэлгэнүүд[...] дэгшье һаань, Америкын т[...] сэнүүд, нэн түрүүн США-[...] мунистическэ парти демокр[...] найрамдалай ба уласхоор[...] рилсаанай политика дэмжэ[...] тэ ажалшадые элсүүлэн, то[...] талай диктатурада эсэргүү[...] хэг зоригтойгоор тэмсэнэ.

В. МО[...]

Редактор Д. Л. ЛОБС[...]

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря — 27-37, партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-[...] культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00863. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. №[...]